

Grunnlagsdokument kommuneplan 2022 - 2030

Innhold

Innledning	3
Involvering i prosessen med utvikling av planen	3
Folkehelse	4
Bærekraft	6
Beskrivelse av politisk og administrativ organisering	7
Økonomi	9
Demografisk utvikling	11
Næring og samfunn	14
Oppvekst	17
Helse og omsorg	19
Kultur og idrett	21
Infrastruktur og kommunikasjon	27
Boligutvikling	28
Stedsutvikling	31
Arealstrategi	34
Klima	41
Samfunnssikkerhet	43

Innledning

Grong kommune har i sin planstrategi vedtatt at det i løpet av gjeldende kommunestyreperiode skal utarbeides ny samfunnsdel til kommuneplanen. Målet var at kommuneplanens samfunnsdel skulle være vedtatt før sommeren 2021. På grunn av koronaarbeid og -restriksjoner er planarbeidet ett år på etterskudd.

Samfunnsdelen er det overordnede styringsdokumentet i kommunen, og skal angi langsiktige hovedmål, delmål og strategier innenfor de satsingsområder kommunestyret velger å sette fokus på. Samfunnsdelen bør fange opp hvilke utfordringer man har i kommunen i årene som kommuner og hvordan disse tenkes løst. De mål som er angitt i samfunnsdelen vil gi føringer i det kommende arbeidet med budsjett og handlingsplan. Handlingsplanen i Grong har et 4-års perspektiv og rulleres årlig i forbindelse med budsjettarbeidet.

Planprogrammet, vedtatt av kommunestyret 15.10.20, bestemte at det skal arbeides med 4 interesseområder. Disse er «Næring og samfunn», Helse og omsorg», «Oppvekst» og «Kultur og idrett». Det er oppnevnt 4 arbeidsgrupper som skal sørge for å få frem strategier innenfor de 4 interesseområdene. Arbeidsgruppene har ansvaret for å involvere nødvendige parter i arbeidet.

En rekke føringer skal legges til grunn i arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel. Disse kan deles i 3 kategorier:

- Nasjonale føringer
- Regionale føringer
- Kommunale føringer

Samfunnsplanen kommer til å bestå av et mål- og strategidokument med visjon, mål og strategier og et grunnlagsdokument med grunnlagsdata.

Involvering i prosessen med utvikling av planen

Det er viktig med medvirkning fra innbyggerne, og det ble høsten 2020 sendt ut en spørreundersøkelse til alle innbyggere i Grong, til elever på videregående skole fra andre kommuner, hytteeiere og vi prøvde også å nå tidligere innbyggere. Det var veldig god oppslutning med ca. 950 svar. Ikke alle hadde svart på alt. Det var i tillegg en egen ungdomsundersøkelse.

Innbyggerne ble bl.a. spurt om hva de tenker at Grong kommune skal profilere seg som, og 50% mente at Grong skal profilere seg som en «Friluftskommune».

Det ble også sendt ut en spørreundersøkelse til næringslivet. Der fikk vi veldig få svar, kun 23 svarte selv om den ble sendt ut til næringslivet og landbruksnæringen både direkte og på sosiale medier. Det var derimot godt oppmøte på næringsfrokost der næringslivet diskuterte hva som var viktig for dem i forhold til overordnet mål og de fire delmålene.

Politikerne hadde visjon, overordnet mål og hovedmål oppe til diskusjon i flere runder før gjeldende visjon og målsettinger ble vedtatt 22.04.2021. Vedtatt visjon og hovedmål/delmål er et resultat av innspill fra innbyggerne, andre undersøkelser, innspill fra ulike grupper og prosess i kommunestyret.

Det ble opprettet grupper som skal arbeide innenfor være møter med ulike interessegrupper fremover samt at mange er med i arbeidsgruppene innenfor de 4 interesseområdene. Når det er laget forslag til strategier, vil disse bli sendt ut på høring.

FOLKEHELSEPROFIL 2022

Folkehelsebarometer for kommunen

I oversikten nedenfor sammenliknes noen nøkkeltall for kommunen og fylket med landstall. I figuren og tallkolonnene tas det hensyn til at kommuner og fylker kan ha ulik alders- og kjønnsammensetning sammenliknet med landet. Klikk på indikatornavnene for å se utvikling over tid i kommunen. I KommuneHelse statistikkbank, <http://khs.fhi.no> finnes flere indikatorer samt mer informasjon om hver enkelt indikator.

Vær oppmerksom på at også «grønne» verdier kan innebære en folkehelseutfordring for kommunen, fordi landsnivået ikke nødvendigvis representerer et ønsket nivå. Verdiområdet for de ti beste kommunene i landet kan være noe å strekke seg etter.

- Kommunen ligger signifikant bedre an enn landet som helhet
- Kommunen ligger signifikant dårligere an enn landet som helhet
- Kommunen er ikke signifikant forskjellig fra landet som helhet
- Kommunen er signifikant forskjellig fra landet som helhet
- Ikke testet for statistisk signifikans
- ◆ Verdien for fylket (ikke testet for statistisk signifikans)
- | Verdien for landet som helhet
- Variasjonen mellom kommunene i fylket
- De ti beste kommunene i landet

Tema	Indikator (klikkbare indikatornavn)	Kommune	Fylke	Norge	Enhet (*)	Folkehelsebarometer for Grong
Befolkning	1 Personer som bor alene, 45 år +	26,8	23,3	26,1	prosent	
	2 Andel i yrkesaktiv alder (16-66 år)	61	66	66	prosent	
	3 VGS eller høyere utdanning, 30-39 år	73	82	80	prosent	
Oppvekst og levekår	4 Vedvarende lavinntekt, alle aldre	11,2	9,3	10,2	prosent	
	5 Inntektsulikhet, P90/P10	2,6	2,6	2,8	-	
	6 Barn av enslige forsrgere	16,1	14,9	14,8	prosent	
	7 Mottakere av uførepensjon, 45-66 år	16,6	17,9	16,6	prosent (s,k)	
	8 Bor trangt, 0-17 år	18	17	19	prosent	
	9 Trives på skolen, 10. trinn	72	83	83	prosent (k)	
	10 Mobbes på skolen, 7. trinn	9,9	6,4	5,9	prosent (k)	
	11 Laveste mestringsnivå i lesing, 5. tr.	33	25	23	prosent (k)	
	12 Gjennomføring i vdg. opplæring	76	78	78	prosent (k)	
	13 Troen på et lykkelig liv, Ungd. 2019-21	**	68	69	prosent (s,k)	
	14 Drikkevann, hygienisk og stabilt	100	89	90	prosent	
	15 Luftkvalitet, finkornet svevestøv	2	3,3	4	µg/m³	
Miljø, skader og tryk	16 Valgdeltakelse, 2021	80,4	78,0	77,2	prosent	
	17 Trygt i nærmiljøet, Ungdata 2019-21	**	87	85	prosent (s,k)	
	18 Fritidsorganisasjon, Ungd. 2019-21	**	63	62	prosent (s,k)	
	19 Ensomhet, Ungdata 2019-21	**	23	24	prosent (s,k)	
	20 Formyld m/ lokalmiljø, Ungd. 2019-21	**	68	68	prosent (s,k)	
	21 Trener sjeldnere enn ukentlig, 17 år	-	24	27	prosent (k)	
	22 Skjermtid over 4 timer, Ungd. 2019-21	**	48	43	prosent (s,k)	
Helse- relatert atferd	23 Røyking, kvinner	3,5	2,5	3,4	prosent (s)	
	24 Forventet levealder, menn	80,2	80,3	79,9	år	
Helsestatus	25 Forventet levealder, kvinner	85,3	84,0	83,8	år	
	26 Utd.forskjeller i forventet levealder	-	4,9	5	år	
	27 Formyld med helse, Ungd. 2019-21	**	69	69	prosent (s,k)	
	28 Psykiske plager, Ungd. 2019-21	**	16	16	prosent (s,k)	
	29 Psykiske sympt./lidelser, 0-74 år	143	164	160	per 1000 (s,k)	
	30 Muskel og skjelett	315	330	316	per 1000 (s,k)	
	31 Overvekt og fedme, 17 år	30	22	22	prosent (k)	
	32 Hjerte- og karsykdom	17,3	16,7	17,1	per 1000 (s,k)	
	33 Tykk- og endetarmskreft, nye tilfeller	19	84	82	per 100 000 (s,k)	
	34 Vaksinasjonsdekning, meslinger, 9 år	90,6	97,3	96,9	prosent	

Kommentar fra helse:

- Den lave vaksinasjonsdekningen for meslinger som er registrert, stemmer ikke for Grong. Årsaken ligger i utfordringer med registreringen i fagsystemet.

Oppvekstbarometer for kommunen

I oversikten nedenfor sammenlignes noen nøkkeltall for kommunen og fylket med landstall. I figuren og tallkolonnene tas det hensyn til at kommuner og fylker kan ha ulik alders- og kjønns sammensetning sammenliknet med landet. Klikk på indikatornavnene for å se utvikling over tid i kommunen. I [Kommunehelsestatistikkbank](#) finnes flere indikatorer og utfyllende informasjon om hver enkelt indikator.

Vær oppmerksom på at også «grønne» verdier kan innebære en utfordring for kommunen, fordi landsnivået ikke nødvendigvis representerer et ønsket nivå. Verdiområdet for de ti beste kommunene i landet kan være noe å strekke seg etter.

- Kommunen ligger signifikant bedre an enn landet som helhet
- Kommunen ligger signifikant dårligere an enn landet som helhet
- Kommunen er ikke signifikant forskjellig fra landet som helhet
- Kommunen er signifikant forskjellig fra landet som helhet
- Ikke testet for statistisk signifikans
- ◆ Verdien for fylket (ikke testet for statistisk signifikans)
- Verdien for landet som helhet
- Variasjonen mellom kommunene i fylket
- De ti beste kommunene i landet

Tema	Indikator (klikkbare indikatornavn)	Kommune	Fylke	Norge	Enhet (*)	Oppvekstbarometer for Grong
Befolkning	1 Andel barn, 0-17 år	19,6	20,3	20,6	prosent	
	2 Innvand. og norskf. med innv.førelde	18,5	13,4	19,5	prosent	
Levekår	3 Vedvarende lavinntekt (hush.), 0-17 år	15	9,4	12	prosent	
	4 Bor trangt, 0-17 år	16	17	19	prosent	
	5 Barn av enslige forsørgere	15,6	14,9	14,8	prosent	
	6 Ikke i arbeid eller utdanning, 16-25 år	-	11,3	11,5	prosent (a,k)	
	7 Barn med barnevernstiltak, 0-17 år	5,1	4,2	4,2	prosent	
Barnehage og skole	8 Bemanning i barnehage, oppfylt	100	92	67	prosent	
	9 Laveste mestringsnivå i lesing, 5. tr.	33	25	23	prosent (k)	
	10 Laveste mestringsnivå i regning, 5. tr.	27	24	23	prosent (k)	
	11 Trives på skolen, 7. trinn	88	87	88	prosent (k)	
	12 Mobbes på skolen, 7. trinn	9,9	6,4	5,9	prosent (k)	
	13 Gjennomsnittlig grunnskolepoeng	39,9	42,0	42,3	poeng (k)	
	14 Gjennomføring i vdg. opplæring	74	77	77	prosent (k)	
Fritid og nærmiljø	15 Fornøyd med lokalmiljøet, 2017	77	69	70	prosent (a,k)	
	16 Med i fritidsorganisasjon, 2017	75	69	66	prosent (a,k)	
	17 Trygt i nærmiljøet, 2017	91	88	88	prosent (a,k)	
	18 Ensomhet, 2017	12	19	19	prosent (a,k)	
	19 Skjermtid over 4 timer, 2017	33	31	29	prosent (a,k)	
	20 Kan svømme, 17 år	-	89	88	prosent (k)	
Helse og helseatferd	21 Fornøyd med helse, 2017	86	71	71	prosent (a,k)	
	22 Depressive symptomer, 2017	12	13	13	prosent (a,k)	
	23 Psykiske sympt./lidelser, 15-24 år	143	173	163	per 1000 (a,k)	
	24 Søvnproblemer, 2017	21	24	25	prosent (a,k)	
	25 Trener sjeldnere enn ukentlig, 17 år	13	24	27	prosent (k)	
	26 Overvekt og fedme, 17 år	24	22	22	prosent (k)	
	27 Reseptfrie smertest. ukentlig, 2017	15	18	17	prosent (a,k)	
	28 Alkohol, har vært beruset, 2017	15	16	12	prosent (a,k)	
	29 Har brukt cannabis, 2017	-	2,6	2,6	prosent (a,k)	
	30 Vaksinasjonsdekning, meslinger, 9 år	90,6	97,3	96,9	prosent	

Kommentarer fra oppvekst:

Grong kommune er med i oppfølgingsordningen for grunnskolene. Årsak til at Grong kommune fikk tilbud om å være med i denne, handler blant annet om lav score på grunnskolepoeng, nasjonale prøver og elevundersøkelsen. Kommunen mottar økonomisk tilskudd for å drive med kvalitetsutvikling av skolene i kommunen.

Det ble gjennomført lokal ungdomsundersøkelse i Grong kommune våren 2020 og januar 2022. De viser at barn og unge i Grong er stort sett fornøyd med fritidstilbudet, ungdomsmiljø og møteplasser i kommunen. Undersøkelsen i januar 2022 har gitt mange gode innspill på ønska møteplasser, samt hva som er ønsket videreutviklet. Det er satt i gang arbeid med dette og som videreføres inn i planperioden.

Folkehelsearbeidet er satt i fokus gjennom kommunens overordnede mål. Skal man klare å løse fremtidens utfordringer så må dette ha fokus. Folkehelse er ikke lenger bare helse og omsorgstjenesten sitt ansvar. Det er et helhetlig ansvar som ligger på all kommunal tjenesteyting. Skal man lykkes med å ha en god folkehelse i Grong må man også ha et godt samarbeid med lag og foreninger, organisasjoner, bedrifter og den enkelte innbygger.

Folkehelsearbeid kan defineres som følger: *samfunnets innsats for å påvirke faktorer som direkte eller indirekte fremmer befolkningens helse og trivsel, forebygger psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse, eller som beskytter mot helsetrusler, samt arbeid for en jevnere fordeling av faktorer som direkte eller indirekte påvirker helsen.*

Helseproblemer kommer som regel som følge av samfunnsforhold utenfor helsetjenesten. Derfor vil det være viktig å jobbe med holdninger, og drive et aktivt forebyggende arbeid. Kommunen må derfor gjennom sitt plan og utviklingsarbeid, forvaltning og tjenesteyting tenke på hvordan dette påvirker både samfunnets og den enkelte innbyggers folkehelse.

For å oppnå en bedret folkehelse må det også tas hensyn til faktorer som trivsel og samfunnsdeltakelse. Å sette innbyggerne i stand til i størst mulig grad å ivareta egen helse gjennom forebygging vil kunne avhjelpe den ressursknappheten som er forventet å komme.

Grong har et rikt tilbud av ulike fritidsaktiviteter. Sammen med de naturgitte forutsetningene Grong har ligger det muligheter for å skape et inkluderende samfunn med et tilbud til alle. En videreutvikling av samarbeidet med lag og foreninger vil være avgjørende for å lykkes med dette.

Kommunens muligheter for å fremme «Hverdagsgledens fem»:

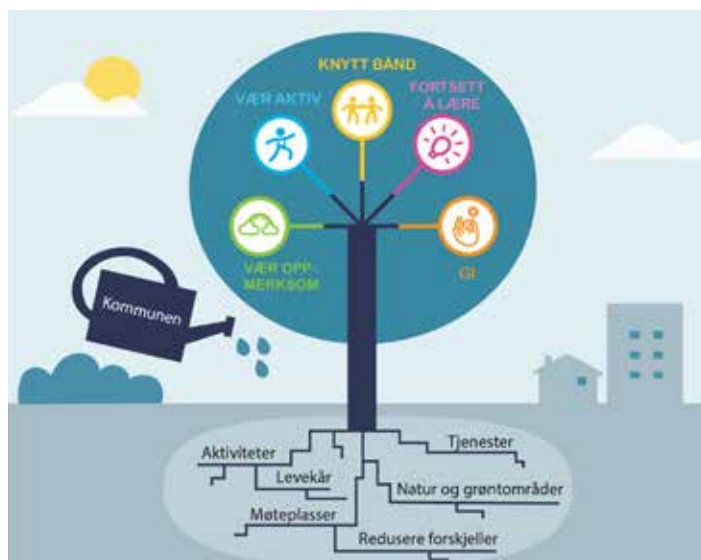
I utformingen av kommunens tilbud og tjenester, kan et nyttig spørsmål være om alle kommunens innbyggere har mulighet til å oppleve "hverdagsgledens fem", se figur 5. Dette er aktiviteter som bidrar til god livskvalitet og psykisk helse. De kan brukes av enkeltmennesker for en bedre hverdag, men også som temaer for planarbeidet i kommunen.

Bærekraft

Vedtatt overordnet mål er at «Innen 2030 skal bærekraft og folkehelse

danne grunnlaget for all samfunns- og næringsutvikling i Grong». Det legges derfor sterkt fokus på både bærekraft og folkehelse, noe som skal gjenspeiles i strategiene som utarbeides.

Innbyggerundersøkelsen viser at 5 av FN sine bærekraftsmål ønskes prioritert av innbyggerne: «3 - God helse og livskvalitet», «4 - God utdanning», «8 - Anstendig arbeid og økonomisk vekst», «9 - Industri, innovasjon og infrastruktur» og «17 – Samarbeid for å nå målene». I tillegg har bærekraftsmål «11 – Bærekraftige byer og lokalsamfunn» og «12 - Ansvarlig forbruk og produksjon» blitt med ut fra interesseområdene sine vurderinger av hvilke bærekraftsmål deres område vil arbeide med.

Oppsummert er det følgende bærekraftsmål som er utvalgt som de viktigste å arbeide med for Grong kommune:

Beskrivelse av politisk og administrativ organisering

Grong kommune organiserer seg politisk i form av formannskapsmodellen.

Kommunestyret er det øverste organet i kommunen og omfatter 17 medlemmer.

Formannskapet er valgt av kommunestyret selv og består av 7 medlemmer. De behandler saker og innstiller til kommunestyret, men er også delegert vedtaksmyndighet fra kommunestyret. Denne delegeringen kan være tilnærmet ubegrenset, med unntak av saker som omhandler økonomiplan og årsbudsjett beskrevet i kommunelovens § 14-4.

Ordfører er kommunenes møteleder i kommunestyret og formannskap. I tillegg er denne rettslig representant for kommunene hvis det ikke er delegert til andre. Ordfører er oppnevnt av formannskapets medlemmer med 100% stillingsressurs, mens varaordfører er oppnevnt med 20% frikjøpt ressurs. Godtgjørelse for alle politiske verv og andre oppgaver er regulert gjennom lokal forskrift om dette.

Valgkomiteen består av alle gruppeledere samt Ordfører som også er leder av denne komiteen.

Det er oppnevnt et forhandlingsutvalg, der Ordfører og Varaordfører er faste medlemmer samt et valg medlem. I det lovpålagte administrasjonsutvalget sitter det 5 politikere fra formannskapet sammen med 2 ansatterepresentanter. Ut over dette har ikke kommunene noen faste fagkomiteer eller fagutvalg.

For å styrke trepartssamarbeidet, er det oppnevnt et trepartsforum der forhandlingsutvalget er medlemmer. I tillegg stiller 3 representanter fra ansatte og tre representanter fra kommunenes administrative ledelse. Dette er ikke et vedtaksorgan, men er etablert for å styrke dialogen i trepartssamarbeidet.

I de lovpålagte rådene sitter representanter fra kommunestyret. Unntaket er fra ungdomsrådet som ikke har politiske representant(er). I Eldrerådet er det 1 representant fra kommunestyret mens i Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne er det 2.

For nærmere informasjon om representantskap og deltagelse i ulike forum, vises det til kommunens hjemmeside: [Medlemmer i styrer, råd og utvalg - Perioden 2019-2023 - Grong kommune](#)

Gjennom kommunestyret er formannskapet som nevnt tidligere, delegert en stor grad av vedtaksmyndighet jevnfør kommuneloven § 5-3. Dette er formalisert gjennom et delegeringsreglement som sist ble revidert i kommunestyresak 7/21.

Grong kommune har et utstrakt samarbeid med hele Namdalsregionen og spesielt med kommunene i indre Namdal. Dette er organisert gjennom ulike selskapsformer eller vertskommuneordninger, samt noe grad av kjøp og salg av enkelttjenester. Dette i henhold til kommunelovens kapittel 17. Gjennom dette samarbeidet er det også lagt opp strukturer for politisk styring, kontroll og samhandling. Grong kommune er deltaker i Interkommunalt politisk råd Namdalen, som er etablert i henhold til kommunelovens kapittel 18.

For indre Namdal er det utarbeidet en Viljeserklæring og en Håndbok for interkommunalt samarbeid. Der er det lagt opp til politisk samarbeid gjennom felles formannskapsmøter som skjer

årlig. For nærmere informasjon om interkommunalt politisk råd får en mer informasjon her: [Namdal regionråd - et politisk samarbeid mellom 11 kommuner i Namdalen \(namdalregionrad.no\)](http://namdalregionrad.no)

Grong kommune har et kontrollutvalg bestående av 5 medlemmer som er valgt av kommunestyret. Dette utvalget har et sekretariat fra Konsek Trøndelag IKS.

Kommunedirektøren har det øverste ansvaret for den samlede kommunale administrasjonen, og har personalansvar for disse i henhold til § 13-1 i kommuneloven. Videre beskriver samme paragraf ulike myndighetsområder og oppgaver som er tillagt kommunedirektørens rolle.

Kommunedirektøren er videre delegert myndighetsområder fra kommunestyret gjennom tidligere nevnte delegeringsreglement, og har videredelegert oppgaver gjennom et administrativt delegeringsreglement.

Administrativt er kommunen organisert gjennom en form for tre-nivåmodell med sektorledere i kommunaldirektørens sin strategiske ledergruppe og avdelingsledere ut på de ulike avdelingene. Samtidig er administrativt delegeringsreglement utformet slik at det tilligger stor myndighet på avdelingsledernivå, slik at en omtaler det som en hybrid mellom to og tre-nivåmodell.

Kommunaldirektørens ledergruppe består av ledere for 5 ulike sektorer, som i hovedsak er delegert kommunaldirektørens myndighet innenfor sine fagområder.

Disse er:

- Personal og organisasjon
- Oppvekst
- Helse og omsorg
- Samfunnsutvikling og tekniske tjenester
- Økonomi

Avdelingsledere er delegert daglig drifts, personal og økonomiansvar, med de unntak som er beskrevet i administrativt delegeringsreglement.

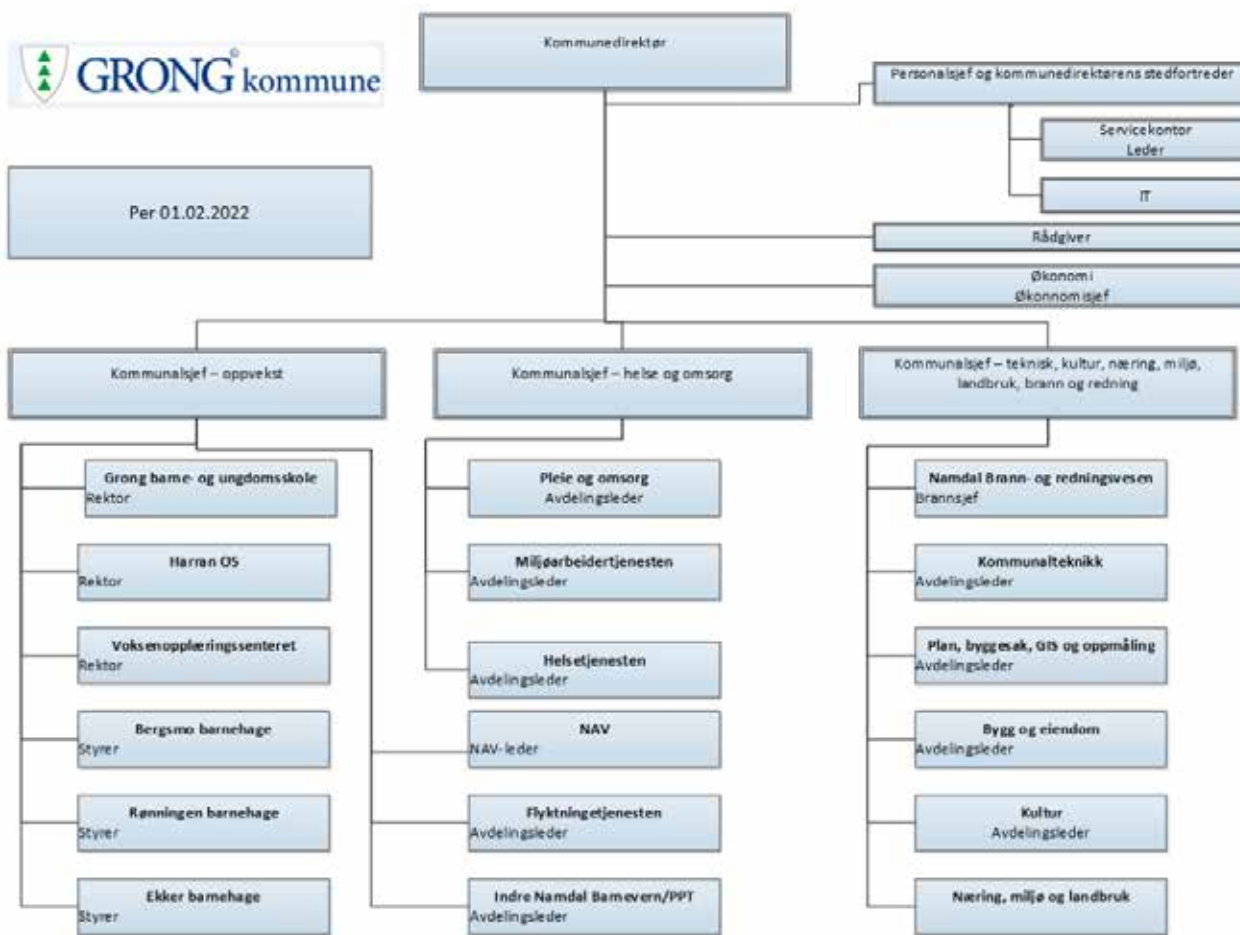
På noen avdelinger er det også funnet behov for faglige ledere som ivaretar den faglige kvaliteten og utviklingen ute på avdelingene. Dette er behovsbasert og følger ikke noen fast struktur.

Ellers kan også særlovgivning regulere strukturen og bemyndigelse, som for eksempel innen barnevernlovgivning.

For å sikre en forsvarlig kommunal drift både i plan og utøvelse, er det organisert flere samhandlingsforum og andre organer med mer myndighetsutøvelse. Eksempler på dette er Kommunal kriseledelse (KKL), arbeidsmiljøutvalg (AMU), samarbeidsutvalg, osv.

En funksjon som ikke er konkret definert inn under dagens lederstruktur, men som i praksis har stor betydning, er kommuneoverlegen. Dette har vi ikke minst sett de siste to årene gjennom den pågående pandemien. Kommuneoverlegen har en sentral rolle i forhold til legetjenestene i kommunen, og en viktig brikke i utfordring med å sikre en god fastlegeordning med tilstrekkelig kapasitet og mulighet for samarbeid og samordning med andre kommunale tjenestene.

Medisinskfaglig og samfunnsmedisinskfaglige råd er viktig del av dette, og ligger derav tett opp mot kommunaldirektørens strategiske ledergruppe som en stabsfunksjon. Personalansvaret ligger under sektorleder for helse og omsorg.

Økonomi.

Betydelige endringer i inntektsforutsetningene gjør denne perioden spesielt utfordrende økonomisk. Jobben med å oppnå balanse i budsjettene ble igangsatt i 2021 og må fullføres i 2022. Kommunens inntekter er redusert med 25 millioner fra regnskapet 2017 til 2025, herav er det aller meste relatert til tilskuddsordninger flyktninger.

KS-prognosemodell benyttes ved budsjettering av skatt og rammetilskudd. Det innkreves eiendomsskatt for hele kommunen. Nye takster vedtatt i 2020 og står fast til 2030. Høyeste lovlig skattesatser benyttes. Salg av konsesjonskraft er for tiden utfordrende. Høy selvkost til NTE sett opp mot lave priser på salget, gjør at vi taper penger på salg av kraft både i 2021 og 2022.

Budsjett 2022 er kjørt i balanse ved å bruke 10 millioner av fond. I tillegg er det budsjettert bruk av fond for å dekke driftsutgifter ved evt. innføring av helseplattformen i 2024/2025.

Opprinnelig budsjett for 2021 balanserte med budsjettert bruk av frie fond på kr 9,1 millioner.

Reguleringer i løpet av året reduserte denne bruken til 5,7 millioner, mens endelig regnskap 2021 viser bruk av fond på 6.2 millioner.

I tillegg til fondsbruk så ligger det for budsjett 2022 inn forventninger om at de ulike rammeområdene skal dekke lønnsøkning innen eget budsjett. Det er også lagt forventninger om omstilling/innsparing på alle rammene i hele økonomiplanperioden. Totalt omstillingsbeløp fra 2021 til 2025 er på nærmere 15 millioner. Den aller største andelen av dette i overkant av 10 millioner er forventet innhentet på området oppvekst og familie.

Frie disponible fond forventes å ligge på nesten 33 millioner ved utgangen av økonomiplanperioden. Dette inkluderer et likviditetsfond for pensjon på kr 18,4 millioner.

Kommunestyret vedtok i september -21 fire finansielle måltall som verktøy for langsiktig styring av kommunens økonomi.

Netto driftsresultat, minimum 1,75% av driftsinntektene.

Netto driftsresultat viser hva kommunen sitter igjen med av løpende inntekter etter at løpende utgifter er trukket fra. I tillegg til inntekter og utgifter knyttet til den ordinære driften, inngår også finansinntekter- og utgifter. Netto driftsresultat kan benyttes til finansiering av investeringer eller avsettes til senere bruk, og gir dermed en indikasjon på kommunens økonomiske handlefrihet. Det tekniske beregningsutvalget for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) anbefaler et netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene på 1,75 prosent for kommunene over tid for å sitte igjen med tilstrekkelige midler til investeringer og for å ha en sunn økonomi på sikt.

Netto lånegjeld i prosent av driftsinntekter, bør ikke overstige 120%.

Dette nøkkeltallet er et uttrykk for kommunens gjeldsbelastning. Nøkkeltallet sier både noe om kommunen soliditet og finansieringsstruktur. I Kostra defineres netto lånegjeld som langsiktig gjeld minus pensjonsforpliktelser, utlån og ubrukte lånemidler. Det kan også være aktuelt å fjerne lån til selvkostformål.

Disposisjonsfond, minimum 7,5% av driftsinntektene.

Disposisjonsfond er oppsparte midler som fritt kan benyttes til finansiering av drifts- eller investeringsutgifter. Disposisjonsfondet er den delen av «reserven» som gir best uttrykk for den økonomiske handlefriheten. Kommunen bør til enhver tid ha en buffer til å møte uforutsette hendelser, som svikt i inntekter eller økte utgifter.

Arbeidskapital (fratrasket premieavviket), bør utgjøre minst 15%.

Kommunens likviditet kan måles som arbeidskapital i % av driftsinntektene. Arbeidskapital er definert som omløpsmidler (bankinnskudd, kortsiktige fordringer osv) – kortsiktig gjeld (inkl. premieavvik). Arbeidskapitalen gir uttrykk for kommunens evne til å betale forpliktelsene etter hvert som de forfaller.

Finansielle måltall	Regnskap	Regnskap	Regnskap	Regnskap	Regnskap	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene	3,5	2,41	1,91	2,83	0,60	-1,14	-3,38	-0,82	-1,39	-1,23
Netto lånegjeld i prosent av driftsinntekter. Kostra tall.	123,1	112,3	118,8	122	114	110	115	115	117	111
Prosent disp fond av driftsinntektene	11,56	14,16	15,82	17	16,6	14,2	12,2	12,2	11,8	11,2
Arbeidskapital (minus premieavviket) i prosent av driftsinnt	23,1	12,89	17,89	20,35	20,64	18,18				

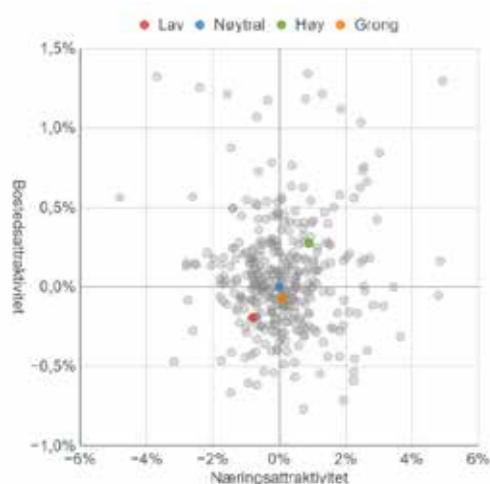
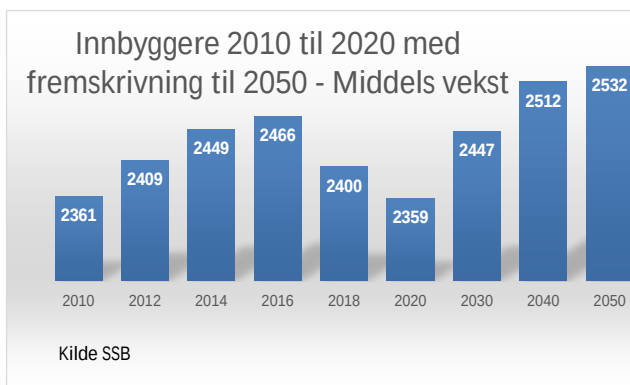
Tabellene viser at kommunen i sin økonomiplan ikke klarer måltallet for netto driftsresultat, men at en greit holder seg innenfor de øvrige måltallene .

Demografisk utvikling

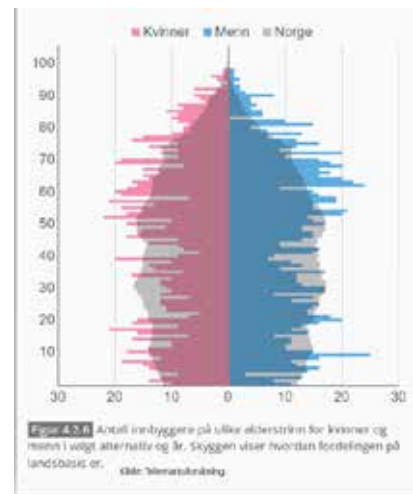
01.01.2021 var det registrert 2347 personer i Grong kommune. Dette er en reduksjon på 12 personer fra 01.01.2020. I SSB sin framskriving, mellomalternativet, så forventes en økning fremover til 2050. Det er noe uforklarlig at SSB forventer en så kraftig stigning som kurven viser. Totalt har befolkningen blitt redusert med 17 personer første halvår 2021. Telemarksforskning har beregnet en annen befolkningsutvikling enn SSB og spår en jevn nedgang i Grong frem til 2040. Det er vanskelig å kunne planlegge fremtiden med to så ulike befolkningsframskrivninger å forholde seg til. Statistisk er det unge voksne i aldersgruppen 20 – 35 år som flytter. I tillegg forventes det fødselsunderskudd.

Kilde: Telemarksforskning.

Telemarksforskning viser fire ulike scenarier for utviklingen av folketallet i Grong, alt etter hvor høy attraktivitet Grong har i framtiden. Hensikten er å få fram mulighetsrommet for befolkningsvekst, altså hvor mye folketallsveksten kan påvirkes lokalt. Et scenario er at en lykkes med å skape høy og positiv attraktivitet for både bosetting og næringsliv. Her vil attraktivitetsverdien for Grong bli som vist med den grønne prikken. De grå prikkene er attraktivitetsverdier for alle steder i den siste tiårsperioden. Vi får da et optimistisk scenario, et best case, men som likevel er realistisk i den forstand at det er steder som har oppnådd slike attraktivitetsverdier tidligere. I et annet scenario er den framtidige attraktiviteten lav. Det er vist med den røde prikken. Forskjellen mellom scenariet med høy og lav attraktivitet vil vise hvilket mulighetsrom det er for framtidig befolkningsutvikling. Et naturlig scenario er at attraktiviteten er akkurat som middels. Det vil gi en vekst i tråd med forventet ut fra de strukturelle betingelser som er lagt inn i scenariet (den blå prikken). Et siste scenario er at attraktiviteten for Grong blir den samme i framtiden som gjennomsnittet for de siste ti årene, oransje prikk.

For å ha et høyt fødselstall, må en ha innbyggere i fertil alder. Grong kommune sin fordeling på aldersgrupper sammenlignet med landet som helhet er som figuren viser. Grong har færre kvinner i fertil alder enn landet som helhet.

Barn og ungdom under 20 år.

Utvikling av befolkning i valgte aldersgrupper i Grong, historiske tall og framskriving fra ssb

Ut fra prognose over ser en at fødselstall vil være stabilt/gå ned fremover. De siste 20 årene har snittet vært 21,15/fødsler pr år i Grong kommune. Ut fra dette vil det nok være nærliggende å legge prognosen på +/- 20 fødsler pr år i planperioden. Med bakgrunn i denne prognosen, vil Grong kommune ha nok plass i dagens barnehager og skoler for barn/elever.

Aldersgruppen 20-66 år.

Utvikling av befolkning i valgte aldersgrupper i Grong, historiske tall og framskriving fra ssb

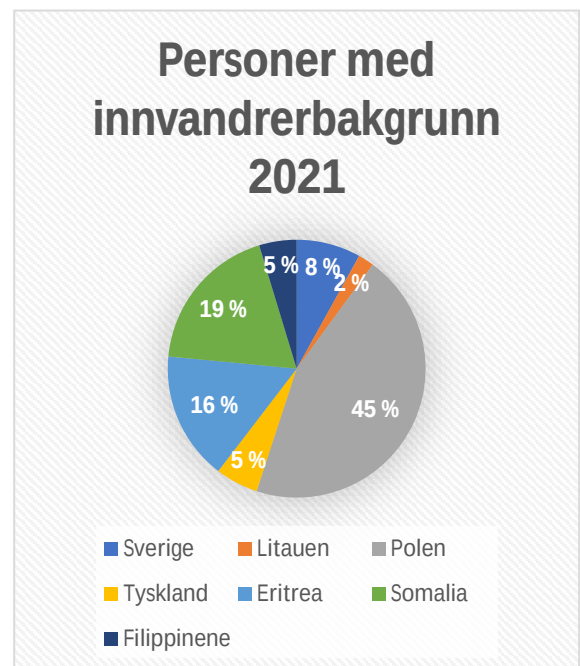
Aldersgruppen 67+

Grong har hatt en positiv innvandring i flere år. Innvanderne fordeler seg på en rekke land, men europeiske land dominerer med Polen som det største. Kilde: SSB:

<https://www.ssb.no/kommunefakta/grong>

Det er få ledige i Grong kommune, 1,6% av arbeidsstyrken var helt ledige pr. januar 2022, dvs. 19 personer.

Næring og samfunn

Vekstnæring på landbasis

Generelt i Norge er det bransjene olje og gass, tele og IKT, teknisk/vitenskapelige tjenester, fiske og havbruk, servering/aktiviteter/overnatting, bygg/anlegg og forretningstjenester som har hatt mest økning de siste 10 år. Til og med i 2019 toppet olje og gass og Tele og Ikt listen over bransjer i vekst. Størst reduksjon har vært i bransjene landbruk, el.produksjon, annen industri og produksjon av oljeplattformer.

Regioner som i utgangspunktet har svært liten andel av arbeidsplassene i vekstbransjene vil ikke ta del i veksten som disse vekstbransjene skaper.

Det at bransjene er ulikt fordelt geografisk sammen med at bransjene har ulik vekst, er en viktig forklaring til variasjonene i arbeidsplassvekst mellom regionene.

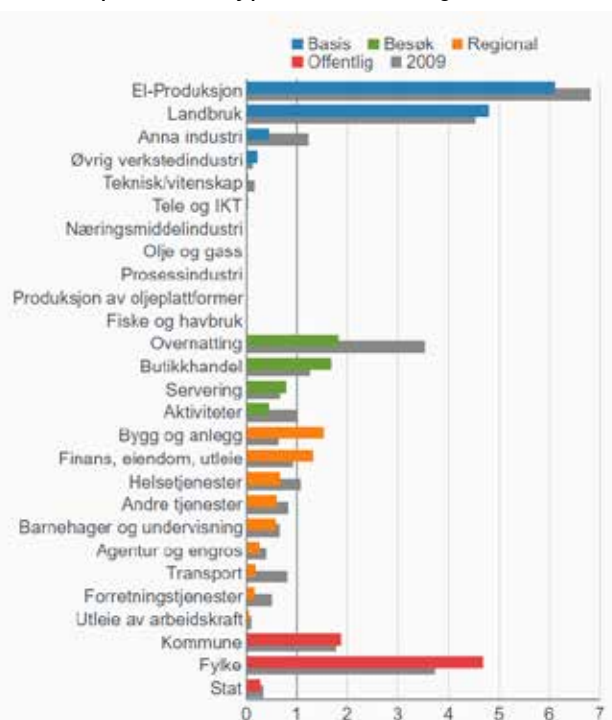
Ifølge Telemarksforskning har den største veksten vært rundt byene og på kysten, mens distriktskommuner i innlandet har hatt tilbakegang. Når en ser på befolkningseffekten, vil en se at de store byregionene har hatt en positiv befolkningseffekt i perioden. Typiske distriktsregioner har hatt sterkt negativ befolkningseffekt. Befolkningseffekten virker sterkt sentraliserende på næringslivet.

Grong sin næringsstruktur

Figur 1.2.3 viser hvor stor andel Grong kommune har av de ulike næringene i forhold til landet. Bransjer med lokaliseringkvotient over 1 er bransjer som Grong har relativt mye av. Vi kan også se hvilken lokaliseringkvotient bransjen hadde i 2009 i de grå søylene. Når en sammenligner dette med figur 1.2.1 som viste hvilke bransjer som har vekst, ser en at Grong har relativt mye av bransjer som har hatt nedgang over år og veldig lite av bransjer som er i vekst. Denne figuren viser ikke hvor mange i Grong som arbeider innenfor de ulike bransjene, men

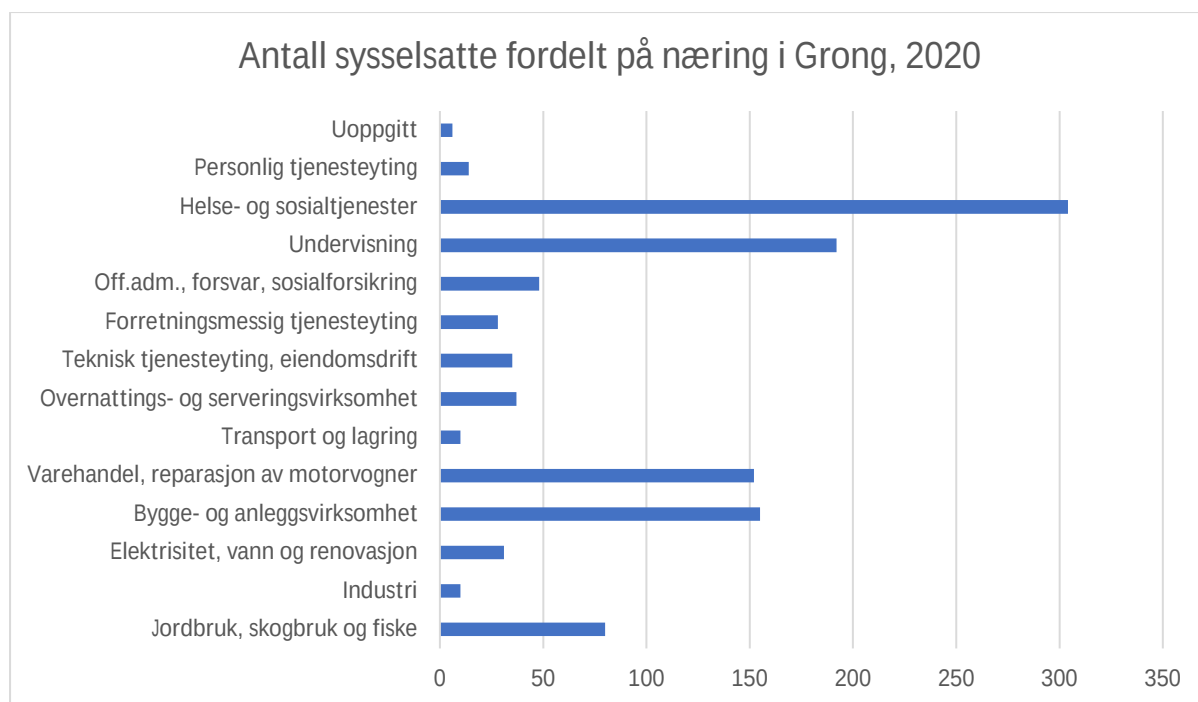
Figur 1.2.1 Prosentvis vekst i antall arbeidsplasser i ulike bransjer.

Figur 1.2.3 Lokaliseringkvotienter i 2019 for ulike bransjer i Grong sammenliknet med 2009.

at Grong har mer eller mindre av bransjen i forhold til landet.

Antall sysselsatte i 2020 fordelt på næring er som i figuren nedenfor.

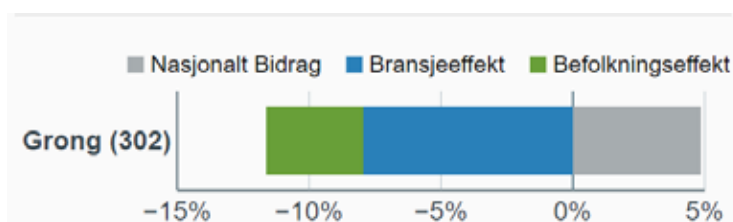
Kilde:SSB

Utvikling av arbeidsplasser over tid

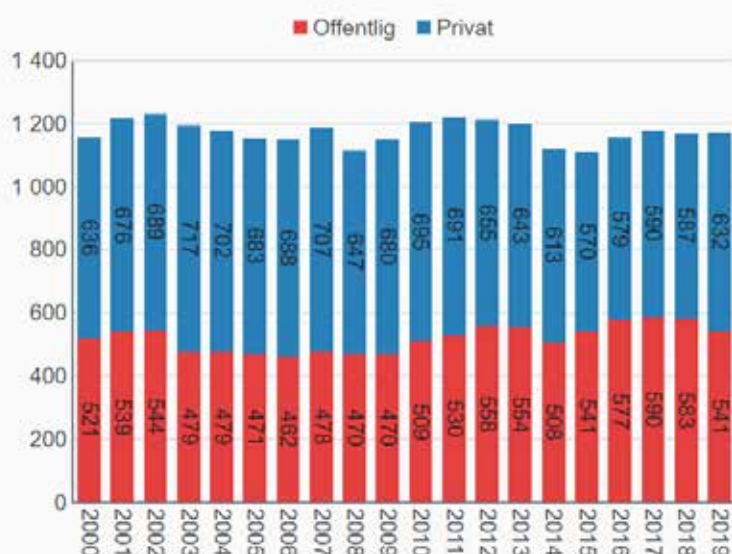
Oppsummert så vil det at Grong har lite næringstyper som er i vekst, samt at vi har hatt negativ befolkningsendring, medføre at det er negative krefter for næringsvekst., figur 1.3.2, Telemarksforskning. Dette har vært en trend i flere år, noe som vises på utviklingen i antall arbeidsplasser. Mens Norge totalt har hatt vekst, har antall arbeidsplasser i Grong vært forholdsvis stabilt, se figur 1.1.4.

Mulighetsrom fremover

Ut fra dette må det satses på de næringene der vi har naturgitte fortrinn og der vi har sterke bedrifter som kan vokse. Videre må vi se på nye muligheter. Grong har en

Figur 1.3.2 Beregnet bransjeeffekt, befolkningseffekt og nasjonal vekst. Den forventede veksten er summen av søylene.

Figur 1.1.4 Antall arbeidsplasser i offentlig og privat sektor i Grong.

forholdvis stor bygge- og anleggsnæring, mye på grunn av hyttebygging i Bjørgan og annen byggeaktivitet. Der er det muligheter for at enda mer kan utføres av lokale entreprenører.

Med bakgrunn i lokale ressurser har Grong en betydelig reiselivsnæring som det må arbeides videre med. Norge ses på som en trygg feriedestinasjon og naturferie har økende popularitet. Disse faktorene gjør at det er muligheter for vekst som Grong må arbeide for å ta del i. Her er det naturlig å se på et tettere samarbeid mellom reisleivsaktørene og våre lokalmatprodusenter for å gi enda bedre opplevelser. For at Grong skal bli en tydeligere reiselivsdestinasjon må det i tillegg til laksefiske og alpinturisme fokuseres mer på aktivitets- og attraksjonsutvikling, turistene ønsker seg aktive og lærerike ferier. I de senere år er det arbeidet med å merke og markedsføre mange av vandrings- og skiturene i kommunen. Dette bør videreutvikles sammen med reiselivsnæringen.

Som regionsenter for Indre Namdal har Grong en rekke handels- og tjenestetilbud som etterspørres av regionen. Det er stadig sterkere konkurranse mellom lokal faghandel og handel på nett. Etablering av Rema 1000 og Europris har økt handelsomsetningen i Grong betydelig, men det er viktig å fortsatt legge til rette for handels- og tjenesteutvikling. Å bidra til et trivelig og attraktivt sentrum er en del av dette, det samme er gode offentlige transportløsninger. Det er mange som kjører forbi Grong på E6, og det gjelder å tilrettelegge slik at mange ønsker å besøke Grong. Nye forskjønnende sentrumstiltak, gjerne noe som trekker folk inn til Grong sentrum, vil her være viktig. Fine sentrumsområder med gode møteplasser og aktivitetsområder for barn er også viktig for innbyggerens trivsel og ønske om å bosette seg her.

Det er vil bli viktig å legge til rette for fremvekst av nye næringer og stedsuavhengige arbeidsplasser. Av nye næringer/muligheter kan nevnes at staten satser på at Norge skal øke sin attraksjon som etableringssted for datasentre. Det har det siste året kommet forespørsler om store næringstomter og tilgang til mye strøm. Grong næringspark blir her liten, selv med den siste utvidelsen. Videre er det lite ledig strømkapasitet i nettet i hele kommunen når det blir snakk om store strømbehov. Selv om vi er en kraftproduserende kommune, krever store strømbehov utbygginger i overføringsnettet som både tar tid og som er veldig kostbare.

Videre satses det på utvikling av nye produkter innenfor bioøkonomi og sirkulærøkonomi. Med et livskraftig landbruk er det viktig å være på banen i forhold til utvikling av nye løsninger og produkter i landbruket. Det kan være en fare at satsinger blir lagt til større kommuner med forskningsmiljø og komplementerende industri.

Det spås en stadig hardere kamp for å få tak i riktig kompetanse, både i privat næringsliv og i det offentlige, spesielt ute i distriktene. Det er viktig å synliggjøre arbeidsmuligheten i lokalt næringsliv for våre ungdommer, slik at de er kjent med næringslivet og hvilken kompetanse de etterspør. Det må videre være gode bomuligheter for de som ønsker å ta jobb i Grong og flytte hit, spesielt er tilgang til en førstebolig viktig.

Oppvekst

Oppvekst, barnevern, PPT, velferd

Området oppvekst, barnevern, PPT og velferd styres av mange lover, eks. Lov om grunnskolen og den videregående opplæringa m/ forskrifter, Lov om barnehager m/ forskrifter, Lov om barneverntjenester, Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere og Lov om folketrygd for å nevne noen. Kommunen har ansvaret for å ivareta et stort mangfold unge, barn og voksne med ulike forutsetninger. En viktig satsning fremover er den nasjonale oppvekstreformen som innføres og som vil kreve at kommunen jobber godt tverretattlig med barn og unge.

Barnehage, grunnskole og voksenopplæring

Området oppvekst omfatter barnehage, grunnskole og voksenopplæring, og har ansvaret for å gi barn, unge og voksne tilsynsordninger, grunnskoleutdanning og norskopplæring.

Alle kommuner er pålagt å ha barnehageplass til alle barn i alder 1-5 år som er bosatt i kommunen. Barnetallet ved barnehagene Ekker, Rønningen, Bergsmo og Harran har vært stabilt de siste årene, men prognosene forventer nedgang fremover. Grong kommune har nok kapasitet med barnehageplasser pr i dag. Barnehagene er organisert med egen styrer på den enkelte avdeling.

Grunnskolene i Grong, GBU, og Harran, HOS, har hatt stabilt elevtall de siste årene. Ut fra prognoser i barnetall vil vi etter vært få mindre elever. Innflytting og utflytting vil påvirke prognosene, men er vanskelig å forutse. En har god kompetanse ved grunnskolene i dag, noe som også vil være viktig og nødvendig å opprettholde fremover. Ved begge grunnskolene er det tilbud om SFO, et tilbud som blir godt benyttet. Pr i dag er dette ett tilbud som skal gis til 1.-4. klasse og opp til 7.klasse for barn med særskilte behov.

Grong voksenopplæringsssenter er i dag lokalisert ved Kuben. En har god kompetanse i voksenopplæringen. Antallet elever ved voksenopplæring de siste årene har gått betraktelig ned og slik det ser ut vil antallet elever reduseres ytterligere de kommende år. Det er uforutsigbart med tanke på bosetting fremover og hvordan alderssammensetningen vil være for kommende bosetting. En har de siste årene sett en tendens at det i større grad bosettes familier enn enslige. Det betyr mindre elever til voksenopplæringen. Bosatte voksne har en rett og plikt til undervisning ved voksenopplæring.

Barnevern og pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT)

Grong kommune er vertskommune for Indre Namdal barnevern og PPT. Nye avtaler ble inngått med samarbeidende kommuner fra 01.01.19. Pr i dag er det Høylandet, Namsskogan, Røyrvik, Lierne og Grong som utgjør kommunene i samarbeidet.

De siste årene har vært krevende for barneverntjenesten, både i forhold til antall saker og økt kompleksitet i enkeltsaker. En har pr i dag god og nødvendig kompetanse både ved barnevern og PPT. Dette fordrer at en har stabilitet i tjenestene, da en ser at det er krevende å få tak i relevant kompetanse når en skal rekruttere nye medarbeidere. Målet videre er å fortsatt gi gode tjenester og møte nye lovkrav (bl.a. barnevernsreformen).

NAV og flyktningetjenesten

Grong kommune ble i løpet av 2020 med i vertskommuneorganisering av de sosiale tjenestene i NAV og Grong kommune er vertskommune for organiseringen. Fordelen med denne organiseringen er blant annet å redusere sårbarhet, bedre rettssikkerhet og utvikle og utnytte felles kompetanse. På velferdssiden preges tilbudet av at det er en økning i utbetaling av hjelp til livsopphold. Noe av denne økningen kan ha sammenheng med at Grong har vært og er en mottakskommune, men på generelt grunnlag ville det vært svært nyttig å kunne tilby arbeidsplasser til de som er på jakt etter en forutsigbar tilværelse. Det vil fortsatt være viktig å skape jobbtilbud, både i det offentlige og i det private.

For flyktningetjenesten har bosetting endret seg fra mottak av personer som har vært en tid i asylmottak, til bosetting av overføringsflyktninger direkte fra flyktningeleirer. Dette krever en annen type oppfølging og tjenester og fordrer godt samarbeid i alle sektorer. Flyktningetjenesten skal jobbe med å utvikle tjenestetilbudet tilpasset nye bosattes behov for oppfølging. Man vet ikke fra år til år om kommunen får bosetting neste år og evt. hvor mange som kommer. Dette er krevende i forhold til blant annet planlegging av tjenestetilbud.

Oppvekstmuligheter for barn og unge

Grong kommune har i dag et godt utbygd barn- og ungdomstilbud som arbeider forebyggende og gir trygghet til barn og unge i kommunen. Dette tilbudet må ivaretas i framtiden, og det bør søkes og etableres forskjellige arenaer som gir barn og unge valgmuligheter på fritiden. Selv om kommunen allerede har godt utbygde idrettsanlegg, ungdomsklubb og diverse andre tilbud, er det fortsatt barn og ungdom som ikke finner tilbud som passer og som medfører lite sosial kontakt på fritiden. Det vil være viktig at en jobber videre med den tverretatlige ungdomsplanen og får innført oppvekstreformen, som også vil kreve godt tverrfaglig og tverretatlig samarbeid om en skal lykkes.

Kompetansebehov

Ved rekruttering av personell vil relevant kompetanse være et viktig fokusområde i tiden fremover. Ansatte må ha egnet utdanningsbakgrunn, erfaring og evne til å jobbe godt med mennesker som trenger tett oppfølging. Dette gjelder flere avdelinger, som barnevern, flyktningetjenesten, NAV, voksenopplæringa.

Det er bl.a. også behov for kompetanseheving for å imøtekomme kommende kompetansekrav for undervisningspersonalet som underviser på barne- og ungdomstrinnet. Fram til 1. august 2025 har kommunene en tidsbegrenset dispensasjon fra krav til relevant kompetanse for å undervise i det enkelte fag. Dispensasjonen gjelder lærere utdannet før 1. august 2014, eller som senere har bestått allmennlærerutdanningen.

Kommunen deltar også i den regionale ordningen for kompetanseutvikling (REKOM) i barnehagene og den desentraliserte ordningen for kompetanseutvikling (DEKOM) i grunnskolene og voksenopplæringene i Indre Namdal. PPT er en viktig samarbeidspartner i denne ordningen. Denne skal erstatte tidligere nasjonale etterutdanningsordninger.

Helse og omsorg

Helse

Helsetjenesten er organisert under felles ledelse. Hvor det er fagledere på hvert område. Fagområdene er delt inn i legetjeneste, fysioterapi, rehabilitering/ forebygging, helsestasjon og psykisk helsevern. Helsetjenesten har også ansvar for tildeling av tjenester som omsorgslønn, bpa etc.

Legetjenesten har hatt en stabil bemanning de siste årene. Vi vet at det er fastlegemangel i landet, det er derfor viktig at man har fokus på robusthet og utvikling innenfor tjenesteområdet. Legetjenesten er veldig viktig for all tjenesteyting innenfor helse og omsorgssektoren. Legevakt er organisert som en felles tjeneste for kommunene i Indre Namdal.

Fysioterapitjenesten sammen med rehabiliteringen har en viktig funksjon i oppfølgingen av personer som har behov for opptrening, men er også viktig for å drive forebyggende arbeid. Forebygging vil være en viktig faktor i arbeidet med å møte fremtidens utfordringer, både når det gjelder den forventede eldrebølgen og når det handler om å sette innbyggerne i stand til å i best mulig grad ivareta egen helse.

Dagens samfunn setter store krav til den enkelte. Dette kommer til syne både nasjonalt og lokalt i form av stort press på tjenestene som driver oppfølging av psykisk helse. Grong er en kommune med både videregående skole og folkehøgskole. Dette utfordrer kommunen ekstra mye i forhold til barn og unge.

Helsetjenesten har en viktig rolle i å skape et grongsamfunn med et godt bo- og oppvekstmiljø. Flyktningetjenesten, barnevern, skoler og barnehager er viktige samarbeidspartnere for å oppnå dette. Det er viktig at dette samarbeidet utvikles videre.

Pleie og omsorg

Pleie og omsorgstjenesten består av sykeheim, hjemmesykepleie og hjemmehjelp.

Et av målene til Grong kommune er at vi skal være et trygt og attraktivt bosted. For å oppnå dette er det viktig at det fortsatt ytes gode tjenester til de eldre. Fokuset må være på den enkeltes behov, og ha som mål at den enkelte skal kunne bo hjemme så lenge som mulig. Boligtilbud til dem som trenger det, må være tilrettelagt med trygge og tilrettelagte omgivelser.

Prognosene for befolkningsutviklingen viser en kraftig økning av eldre i årene som kommer. Dette vil stille store krav til kommunen og tjenesten. Samtidig som det vil skje en økning i antall eldre vil vi også få en nedgang i antall yrkesaktive. Rekruttering av personell og kompetanse vil derfor kunne bli en økende utfordring. Måten tjenestene skal ytes på vil derfor måtte endres i årene som kommer. Utnyttelse av ny teknologi kan være et bidrag til dette.

Kommunene blir stadig pålagt nye oppgaver. Oppfølging og behandling av sykdommer er under kontinuerlig utvikling samtidig som det fortsatt skjer en oppgaveoverføring på området fra sykehus til kommune. Dette gjør at dagens sykeheim er blitt en blanding av institusjon for syke eldre og innbyggere i alle aldre som får behandling for sykdom.

Grong sykeheim har i dag en skjermet avdeling med plass til 15 beboere. Demens er en sykdom som øker i befolkningen. Sykdommen rammer stadig yngre personer. Disse stiller andre krav til oppfølging enn de eldste. Behovet for stimulans og aktivisering vil være vesentlig større hos denne

gruppen. Når man samtidig ser en utvikling med mer krevende demente, så vil dette gi store utfordringer for tjenesten i årene som kommer.

Miljøarbeidertjenesten

Miljøarbeidertjenesten består av en avdeling for personer med nedsatt funksjonsevne og avlastning for barn med store hjelpebehov.

Det har de siste årene vært en økning i antall familier med barn som har behov for avlastningstiltak. Det er derfor opprettet et eget tilbud til disse. Dette vil være et viktig tilbud til dem som trenger det.

Også dette tjenesteområdet vil det være viktig å ta i bruk teknologi og utvikle tjenestene med tanke på å skape størst mulig grad av selvhjulpenhet og integritet for både bruker og familie.

Utfordringsbilde

Helse og omsorgssektoren er i stadig utvikling på mange områder.

Teknologiutviklingen går raskt og dette medfører nye muligheter/måter for å yte tjenester. Grong har innført velferdsteknologi innenfor pleie og omsorgssektoren samt miljøarbeidertjenesten. Samtidig som man må utvikle tjenestene i takt med etablert teknologi, så er det minst like viktig å følge med i utviklingen av ny teknologi som kan gi enda flere muligheter. Fokus på endring av måten tjenester ytes på, er avgjørende for å ta ut gevinsten av disse investeringene. Det vil være et viktig virkemiddel for å klare å møte den forventede økningen i antall eldre.

Helseplattformen er et felles journalsystem som er under utvikling for helsetjenestene i både 1. og 2. linjetjenesten i Midt-Norge. Dette er det største utviklingsprogrammet som helsetjenestene har stått ovenfor noen gang, og som vil kreve mye av de deltakende kommunene både ressursmessig og økonomisk. Måten dokumentasjon og samhandling vil foregå på i fremtiden er under endring. Dette vil utfordre tjenesteområdene innenfor Helse og omsorgstjenestene i Grong fremover. Samtidig som dette også vil være et viktig element i å møte fremtidens eldrebølge på.

Statistikken viser at også Grong kommune vil få en stor økning i antall eldre i årene som kommer. Dette samtidig som vi ser at innbyggertallet er spådd å gå ned. Det vil i så fall føre til at det vil bli færre hender som kan yte nødvendige tjenester. Man ser allerede i dag at det er utfordringer med å skaffe nødvendig kompetanse innenfor flere fagfelt. Som eksempel kan nevnes leger og sykepleiere. Disse faktorene vil samlet kunne gi Grong kommune utfordringer med å levere gode nok tjenester i fremtiden. Dette er ikke et utfordringsbilde som Grong er alene om, men vil nok ramme de minste kommunene i større grad enn de større.

For å stå bedre rustet i møtet med spesielt rekrutteringsutfordringene vil samarbeid med andre kommuner på tjenesteområder kunne være en løsning. Både dagens og fremtidens helse og omsorgstjenester er sammensatte og krever god fagkunnskap. Ved å skape større kunnskapsbaserte fagmiljøer vil det kunne bidra til at det blir lettere å rekruttere personell. Gode fagmiljøer vil også være bedre rustet til å møte både forventninger og myndighetskrav som stilles til tjenestene. Grong kommune samarbeider allerede på veldig mange fagområder med andre kommuner. Dette arbeide bør utvikles videre i årene som kommer for å møte fremtidens utfordringsbilde. Involvering og samarbeid med frivilligheten vil også være et viktig element for å avlaste/dekke behov som ikke direkte faller inn under det kommunale tjenestetilbudet.

Kultur og idrett

Kultur og idrett

Kultur og fritidstilbudet i en kommune vil på mange måter være en av de trekkene med en kommune som gjør den mer eller mindre attraktiv for både tilflyttere og innbyggere.

Å gi et helhetlig kulturtilbud til alle i kommunen kan være utfordrende for en liten kommune, og det er viktig å ha en sterk frivillighet/dugnadsånd for å ha et bredt og variert tilbud både innenfor teater, sang og musikk samt idrett og friluftsliv.

Frivillighet

Frivilligheten er en av mange viktige faktorer i en kommune for å opprettholde et godt og variert kultur- og fritidstilbud. For å oppnå en fungerende frivillighet er det viktig at både kommune og frivillighet arbeider i samme retning, og at kommunen gir frivilligheten gode forhold å arbeide under. Det at kommunen har ordninger til å stimulere frivilligheten til å fungere har i Grong vært praksis. I Grong kommune er man eier og drifter av både idrettsanlegg og kulturarenaer som frivilligheten bruker. Det at kommunen tilrettelegger for frivilligheten med anlegg i stedet for at frivilligheten skal eie alt, og drifte dette selv vil av mange anses som særdeles viktig. Da frivilligheten i stedet kan bruke ressursene på å skape aktivitet i anleggene som driftes av kommunen. Tilskuddsordninger gjennom kulturmidler samt andre støtteordninger som støtte til strømutfgifter, løypekjøring etc. har vært praktisert med gode tilbakemeldinger

Grong kommune har mange lag og foreninger som gir gode aktivitetstilbud til innbyggerne. Innenfor «idrettens verden» er de fleste tilsluttet Grong idrettsråd. I en typisk norsk kommune er det omtrent ett idrettslag per tusen innbyggere. Grong kommune ligger på dette snittet med 2 rene idrettslag på ca. 2350 innbyggere. I tillegg så har man 4 sær-idrettslag og 2 skytterlag i kommunen. Videre er det 2 revylag og 1 teaterlag samt 1 musikkforening.

Ved Grong videregående skole er det tilbud om idrettsfag. Dette er også med å supplere frivilligheten med kompetanse og aktivitet.

Kulturarenaer

I Grong kommune har man flere samfunnshus som er i privat eie. Disse er viktige for grendene rundt omkring i kommunene, samt viktige arenaer for utvikling av kulturtilbudet i kommunen som supplement til Kulturhuset Kuben.

Kulturhuset Kuben

Kulturhuset Kuben ble ferdigstilt i 2017 og er en viktig premissleverandør for kulturopplevelser i kommunen. Ved Kuben er det ukentlige kulturtilbud gjennom kino, konserter og forestillinger.

I Kulturhuset Kuben er det blant annet kinosal, konsertsal, idrettshall, bibliotek, svømmehall (fra 2022), kafè, møterom, bandrom og kulturskole.

Det at Kuben har gitt innbyggerne et bedre teater, sang og musikktilbud er utvilsomt, men det har også gjennom etablering av idrettshall bidratt til bedre forutsetninger for idretten med bedre hallkapasitet.

Ungdomsklubben

Ungdomsklubben er lokalisert i Gronghallen. En møteplass for de som ikke har interesse for idrett, sang, teater eller musikk anses som særdeles viktig samtidig som det kan være viktig for alle i de nevnte grupper å sosialisere seg i mer uformelle fora.

Det å jobbe aktivt med et godt barne- og ungdomsmiljø bør for alle kommuner være sentralt, og for Grong kommune med sin rolle som vertskommune for Grong videregående skole er det enda viktigere at man har et godt tilbud til barn og unge.

Grong bygdamuseum

Grong bygdamuseum er lokalisert på Bergsmo. Grong bygdamuseum består av både bygg og inventar med stor historisk verdi, blant annet Alfred Urstad båtbyggerverksted som er tilført bygdamuseet de senere år. Grong bygdamuseum gjennomfører årlig flere arrangementer med - bygdadagen og - julesjau som de største. Grong bygdamuseum har en egen museumsnemnd som aktivt bidrar med å utvikle museet videre.

Både museumsnemnda og Grong historielag er viktige premissleverandører for å bevare og ivareta kommunens historie.

Grong bygdamuseum, Bergsmolåna

Idrettsanlegg

Målet til statens anleggspolitikk, gjennom spillemiddelordningen, er å bidra til at anleggsmassen samlet gir grunnlag for variert aktivitet over hele landet. Det skal bygges anlegg for idrettens behov for konkurranseanlegg, samtidig som det er viktig å legge til rette for lavterskeltilbud og egenorganisert aktivitet.

Grong kommune har det vi kan anse som meget god anleggsdekning, og får av Telemarksforskning 418,2 poeng i kategorien anleggsdekning. (43.plass blant norske kommuner). Til sammenligning har man i Trøndelag fylke en gjennomsnittlig anleggsdekning på 204,6 poeng. Av kommuner som er i nærområdet har Overhalla (224,2 poeng) og Snåsa (270,1 poeng) lavere dekning, mens Høylandet (593,2 poeng), Namsskogan (460,7 poeng), Lierne (486,2 poeng) og Røyrvik (897,0 poeng) rangeres høyere. Det er imidlertid en kjensgjerning at mindre kommuner som regel har flere anlegg per innbygger enn store kommuner. Dette gjør da at mindre kommuner scorer høyere enn større og mellomstore kommuner.

I Trøndelag er det en fordeling av eierskap til anleggene som fordeles med 46% offentlige anlegg, 39% idretten og 14% andre. I Grong kommune er det en god blanding av offentlige idrettsanlegg og private anlegg som f.eks. Bjørgan skianlegg og skytebaner gjennom DFS.

Selv om det er relativ god anleggsdekning er det behov for at spillemiddelsøknadene framover både speiler mangfoldet i befolkningen, og at det bygges flere anlegg for egenorganisert aktivitet. Spesielt for barn og ungdom, men også for eldre, som er den gruppen som vil øke kraftigst framover.

Grong sport og fritidspark

Grong Sport og fritidspark ble etablert i 2004 og har siden den gang vært i kontinuerlig utvikling. De senere årene bygging av skaterampe og nå sist med etablering av friidrettsanlegget Friplassen. Anlegget nyttes av frivilligheten gjennom Grong IL, Grong videregående skole, Grong barne- og ungdomsskole samt til uorganisert idrett. Grong sport og fritidspark inneholder en 7èr fotballbane,

en 11er fotballbane (som man skal bytte kunstgress på våren 2022), en skatepark, et friidrettsanlegg, en asfaltert rundløype samt en grusflate som kan islegges vinters tid.

Gronghallen

Gronghallen ble bygd i 1985 og påbygd i 2007. Gronghallen benyttes av frivilligheten gjennom Grong IL, Grong badmintonklubb, Grong klatreklubb og av Grong videregående skole. Gronghallen består av en hallflate med 4 volleyballbaner, 10 badmintonbaner, garderobeanlegg, klatrehall, aktivitetsrom samt kjøkken. Gronghallen huser også Push treningssenter og ungdomsklubben.

Bjørghanområdet

Bjørghan området er et område som brukes særdeles mye som både tur og friluftsområde, samt til trening og konkurranse vinters tid. Bjørghan skisenter, Bjørghan skianlegg og Geitfjellet brukes både av lokal befolkningen, samt har nedslagsfelt blant regional befolkning. Det er et område som er meget verdifullt for mange i både Indre og Ytre Namdal samt deler av Innherred. Det er også et område som er viktig for både kommune og lokalt næringsliv, da det medfører stor aktivitet og mange arbeidsplasser både direkte og indirekte.

Tilbudet tilknyttet Bjørghan i dag er omfattende:

- Bjørghan skisenter med sine 4 heiser og 15 nedfarter
- Bjørghan skianlegg med både asfaltert rulleskiløype på 2 km, skiskytterstadion samt en 5 km langrenns trase
- Grong karting med go-kart bane
- Turløypenett på mange mil både sommer og vinter

Grong karting, Bjørghan

Det er ingen tvil om at Bjørghan området har vært mest brukt om vinteren når det er snø i skisenteret og skianlegget. Det ligger imidlertid et klart utviklingspotensiale og det jobbes kontinuerlig for å skape utvikling og en helårs reiselivsdestinasjon.

Svømmehall

Svømmeferdigheter hos barn og unge har sunket de senere år. Ifølge en undersøkelse gjort av Norsk Svømmeforbund mangler 50 % av norske 10-åringer grunnleggende svømmeferdigheter. Samtidig har kommunen flere meget populære badeplasser, som i stor grad medfører vannaktivitet i alle kommunens kretser. Bygging av nytt svømmeanlegg ved Kulturhus Kuben er nå i sluttfasen og det er planlagt at skolen kan ta bassenget i bruk senest fra 01.04.2022. Det skal utredes behov og muligheter for kveldsbruk fra høsten 2022.

Andre anlegg

Grong kommune har som nevnt tidligere relativt god anleggsdekning og mange anlegg. Av kommunale anlegg har man blant annet Bergsmo skole med både gymsal samt flere tilrettelagte tilbud for skyting, 11er naturgressbane i Harran, gymsal ved Harran oppvekstsenter, samt flere ballbinger både på Medjå, Harran og Bergsmo. Av private anlegg kan det nevnes skytebaner på Solum samt på Bergsmo.

Bibliotek

Grong folkebibliotek flyttet i 2017 inn i det nye Kulturhuset Kuben, og ble definert som «hjertet i Kuben». Biblioteket er et kombinert folke- og skolebibliotek, og har i tillegg billettskranke for både kino og kulturhus.

Biblioteket skal være en aktiv og åpen møteplass for alle, og skal være med på å skape tilhørighet, folkeopplysning og folkehelse. For 2022 har biblioteket fått prosjektmidler til aktiv formidling, noe som gir muligheter for å oppsøke andre arenaer utenfor Kuben. Dette kan være både grendeskole, barnehager og sykehjem, samt andre arenaer. Målet er å gjøre biblioteket mer synlig, gjøre tjenestene til biblioteket mer kjent, samt jobbe opp mot folkehelse og folkeopplysning.

Grong folkebibliotek, Kuben kulturhus

Biblioteket har i 2021 en bestand på i overkant av 12.000 bøker, lydbøker, filmer, tidsskrifter og annet. Utlånet, inkludert fornyelser, ligger på nesten 8.000. I tillegg kommer digitalt utlån av bøker. I 2021 var det nesten 500 unike lånere. Fjernlån, som er en lovpålagt tjeneste mellom bibliotekene, ligger på nesten 1.000 bøker, hvorav nesten 600 er bøker som Grong folkebibliotek mottar fra andre bibliotek.

Friluftsliv

Alle steder i kommunen innbyr til bruk av naturen. Utallige stier, fjellvann og populære fjelltopper gir mulighet for utfoldelse, uansett fysisk form. Det finnes attraksjoner, historiske steder, og rasteplasser som kan lokke innbyggere og besøkende ut i marka. Turstier, turveier og lysløyper er anlegg som treffer en bred gruppe av befolkningen. Å finne muligheter for gåturer og sykling, områder for friluftsliv i nærmiljøet og uteanlegg ved skoler og barnehager er tiltak som kan gjøre det lettere for flere å delta i flere friluftslivsaktiviteter.

Det er mange tilrettelagte områder i kommunen blant annet gjennom 15 friske turer, sykkelstiprosjektet, Grongturene, oppkjørte skiløyper etc. Dette er tiltak som bidrar til at flere kommer seg ut og dermed også øker folkehelsen. Slike tiltak er viktige både for det helhetlige kultur og idrettstilbudet, men også i et folkehelseperspektiv.

Grongturene er en satsning som har truffet godt blant innbyggerne, blant annet på grunn av at dette er kjent for alle. Informasjon er viktig for at flere skal kunne benytte seg av de tilrettelagte områdene. Økt informasjon og merking kan bidra til at flere benytter mulighetene og gjør det lettere å velge turer tilpasset eget ønske.

Utfordringen med tilrettelagte områder i marka er vedlikehold, og dette er noe som kommunen og frivilligheten bør forsøke å løse i fellesskap.

Grongtur
Kroktjønna

Idrett

Idrettsaktiviteten i kommunen er meget høy. Telemarksforskning har rangert Grong som nummer 26 i landet med en aktivitetsandel på 47,50% samlet for alle aldersgrupper. For aldersgruppen 6-12 år er andelen 177,44% (rangert som nummer 22) og for aldersgruppen 13-19 år er andelen 124,12% (rangert som nummer 12 (Siden en person kan være aktiv i flere idretter, kan aktivitetsandelen være høyere enn 100%). Snittet for Trøndelag fylke (som er det fylket som scorer høyest) er for gruppene henholdsvis 39,1%, 135,5% og 84,7%.

Dette sier oss at man har stor aktivitet i idrettsmiljøet i kommunen.

Teater sang og musikk

Grong kommune har et aktivt frivillig teaterlag og musikkliv med 2 aktive revylag i bygda med årlige revyoppsetninger, musikkforening, skolemusikk samt et aktivt teaterlag med årlig oppsetning. Grong musikkforening er en viktig premissleverandør for leveranse av kulturopplevelser som et videreført tilbud for både skolemusikken og Grong kulturskole. Grong musikkforening har årlige konserter og arrangementer i tillegg til å være den viktigste aktøren 17.mai

Kultur for barn og unge

Et helhetlig og variert kulturtilbud er en krevende oppgave. Det forsøkes derfor å sikre et godt kulturtilbud gjennom kommunens oppvekstarenaer. Deltakelse i den kulturelle skolesekken skal bidra til å presentere profesjonell kunst og kultur for alle skoleelever. Kulturskolen er et kommunalt tilbud til enkeltelever, tilbud til barnehagene og skole. Kultur initieres også gjennom tildeling av kulturmidler til frivillige lag og foreninger, da blant annet Grong teaterlag tilbyr både deltagelse for barn og unge som en del av kulturtilbudet, og som en tilbyder av kulturopplevelser for andre barn og unge.

Grong kulturskole er et kommunalt tilbud fra Grong kommune med tilholdssted på Kuben kulturhus. Grong kulturskole har i overkant av 60 elever pr siste kvartal 2021. Det jobbes kontinuerlig med å utvikle nye tilbud i kulturskolen i tillegg til ulike disipliner innen musikk. Tilgangen på lærerressurser er oftest den avgjørende faktoren for om vi klarer å sette i gang nye tilbud eller ikke og holde et stabilt elevtall.

Det å jobbe aktivt med et godt kulturtilbud for å stimulere til et godt barne- og ungdomsmiljø bør for alle kommuner være sentralt, og for Grong kommune med sin rolle som vertskommune for Grong videregående skole er det enda viktigere at det er et godt tilbud til barn og unge.

Tilskuddsordninger

Grong kommune gir et viktig bidrag gjennom kulturmidlene til frivilligheten, utfordringen de senere år er at den økonomiske situasjonen har medført redusert avsetning til kulturmidler, noe som gjør at frivilligheten må bruke mer ressurser på å fremskaffe penger til sin aktivitet, noe som kan gå på bekostning av aktivitetstilbudet.

Kommunen bidrar også med andre økonomiske støtteordninger blant annet som støtte til strømutfgifter på enkelte privateide idrettsanlegg. Løypekjøring rundt omkring i kommunen, og økonomisk bidrag for tilrettelegging av stier, broer, møteplasser etc.

Spillemidlene er særdeles viktig virkemiddel for å fremskaffe gode idrettsanlegg både i kommunal og privat (lag og foreninger) eie. Kommunen bidrar med rådgivning til søkere og prioriterer blant aktuelle søknader. Grong kommune er en kommune som nytter spillemiddelordningen jevnlig.

Forholdet mellom Den norske kirke lokalt og kommunen

Loven om tros- og livssynssamfunn har som formål å understøtte alle tros- og livssynssamfunn. Samtidig har Den norske kirken (heretter kalt kirken) en spesiell stilling i det norske samfunnet. Dette ser en blant annet ut ifra lovens formål i kapittel 3, der det er å «*legge til rette for at Den norske kirke forblir en landsdekkende og demokratisk evangelisk-luthersk folkekirke.*»

For grongsamfunnet har Den norske kirken en spesiell plass som livssyn. I 2021 var det ifølge SSB, 78,8% av innbyggerne er medlemmer, og kirkens plass vises gjennom ulike aktiviteter i flere deler av samfunnet. Dette være seg gudstjenester i skoler og barnehager, utdeling av fireårs og seksårsbok, andakter og andre sosiale tiltak for beboere på sykehjem og omsorgsboliger. Gudstjenester på andre lokaliteter som for eksempel Øyheim stasjon og friluftsgudstjenester gjennomføres også regelmessig.

I tillegg kommer kirkelige arrangementer som ivaretar det sosiale, og et sted for både sorg og glede. Det å være medmenneske i slike situasjoner kan være en stor årsak til plassen kirken har i samfunnet.

Forholdet mellom kommunen og den lokale kirken er spesifisert i trossamfunnsloven.

I brev av 03.12.2020 fra Barne- og familiedepartementet, sies det blant annet at: «*Kommunen gir tilskudd til kirkens virksomhet lokalt, herunder tilskudd til bygging, vedlikehold og drift av kirkebygg. Tilskuddet skal sikre at kirkebyggene holdes i forsvarlig stand, slik at de kan benyttes til gudstjenester og kirkelige handlinger. Tilskuddet skal også sikre at soknet har tilfredsstillende bemanning ved gudstjenester og kirkelige handlinger, herunder kirketjener, klokker og organist/kantor ved hver kirke, og tilstrekkelig administrativ hjelp. Kommunens tilskudd gis etter budsjettforslag fra soknet. I budsjettforslaget skal også tilskudd til kirkelig undervisning, diakoni og kirkemusikk inngå. Etter avtale med soknet kan kommunen yte tjenester i stedet for å gi tilskudd etter andre ledd.*»

Et slikt særforhold gjelder ikke for andre tros- og livssynssamfunn, og staten gir tilskudd direkte til disse. De kommunale bevilgningene til kirken kommer derav ikke i samme stilling som disse bevilgningene. I samme brev sies det at: «*Dersom den økonomiske situasjonen for kommunen gjør det påkrevet med innstramningstiltak i løpet av året, kan ikke kirkens virksomhet generelt unntas fra slike.*»

Kirkebyggene er ikke bare en arena for kirkelige handlinger, men også en kulturarena for flere aktører. I 2024 er det 150 år siden Harran kirke ble tatt i bruk, og i 2027 150 år for Grong kirke. I

tillegg har vi Gløshaugen kirke på Gartland, som har en lang og spennende historie. Grong menighetsråd viser til at det i 2030 er nasjonaljubileum for «Norge i tusen år», og ser det som naturlig å ha markeringer her i godt samarbeid med Grong kommune og kultursektoren. Det påpekes også at det er et vedlikeholdsetterslep på kirkebyggene, og at det trengs et samarbeid for å sikre kirkebyggene i forsvarlig stand. Grong kommune har i sin økonomiplan lagt inn 900 000,- over to år til dette formålet, og vil finansiere dette gjennom lån.

Infrastruktur og kommunikasjon

Infrastruktur og kommunikasjon omhandler både vei, vann, avløp samt ulike former for kommunikasjon, alt fra buss til fiber.

Infrastruktur.

Vei, vann og avløp

Grong kommune har på avløpssiden 6 slambehandlings anlegg som alle er av nyere dato, dvs. under 10 år gamle. 5 av de er naturbaserte infiltrasjonsanlegg og det siste og nyeste, Mediå renseanlegg har kjemisk/biologisk rensing. Alle anleggene er velfungerende og fremtidsrettet. Grong kommune har også gjennomført en oppgradering av pumpestasjoner de siste årene. Ut fra folketallet og prognoser så vil anleggene dekke Grongs behov i mange år fremover. Unntaket kan være Bjørgan infiltrasjonsanlegg som må vurderes utvidet med bakgrunn i stor hytteutbygging på Bjørgan. Dette vil bli vurdert i ny revidert hovedplan avløp som blir utarbeidet i 2022.

Tilgangen på godt drikkevann i Grong er god med et grunnvannsbasseng med god kapasitet. I tillegg har Bergsmo vannverksområde vannforsyning fra felles vannverk som kommunen har med Overhalla kommune. Flaskehalsen er overføringsledninger og kummer hvor det trengs utskiftninger og oppgraderinger. Ny vannforsyning til Bjørgan er under planlegging. Oppstart med ny hovedplan for vannforsyning er planlagt høsten 2022.

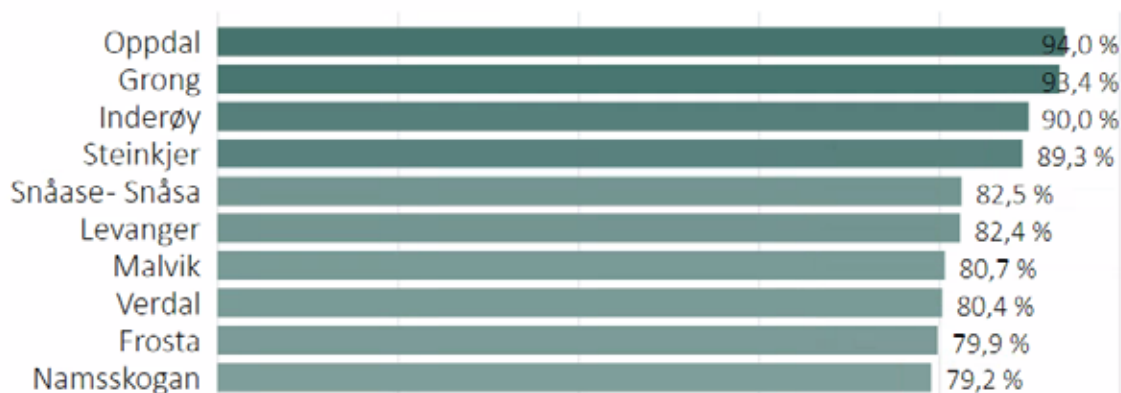
Veg standarden på kommunale veger er jevnt over god. Grong kommune har 51 km kommunal veger. 24 km av disse er asfaltert. Vegplan for Grong kommune ble utarbeidet 2021.

Fiber

I Grong kommune har det i flere år vært arbeidet aktivt med å få realisert fiberutbygginger i de fleste av kommunens områder. Det var først utbygging via bygdafiberprosjekter der hver enkelt grend tok initiativ og inngikk avtale med utbygger og kommunen. Senere ble det samarbeid med

fylkeskommunen.

Andel av hustander som i 2021 har dekning for $\geq 1000/1000$ Mbit/s bredbånd. Alle teknologier

Figuren viser de 10 kommunene i Trøndelag med best dekning.

Kilde: Nasjonal kommunikasjonsmyndighet

I 2021 har 93,4 % av husstandene i Grong tilgang til 1000/1000 Mbit/s via høyhastighets fiber, noe som er nest best i fylket. Av innmeldte behov er det Fosslund, Godejord og Homo som gjenstår. I tillegg ser en på om det er mulig å realisere noe på Bjørgan. Hytter er ikke prioritert for tilskudd fra statens ordninger, slik at dette må eventuelt løses som et bygdafiberprosjekt med forhøyet egenandel fra hytteeierne og eventuelt tilskudd fra kommunen.

Transport.

God kollektivtransport er en utfordring på alle mindre steder, da grunnlaget for drift er lite. Grong er et knutepunkt for transport i Indre Namdal med tog og korresponderende busser til et stort omland. En har god dialog med AtB som bussansvarlig, og har fått endret noen ruter slik at de passer bedre med innbyggernes behov. Det er likevel et stort sprik mellom innbyggernes ønsker og tilbudet. Spesielt har ungdom og andre uten egen bil utfordringer med å komme seg til og fra aktiviteter, spesielt på kveldstid. Det har vært arbeidet mye med å få forlenget Trønderbanen til Grong slik at det er mulig å bruke tog til pendling, uten at dette har latt seg løse så langt.

Boligutvikling

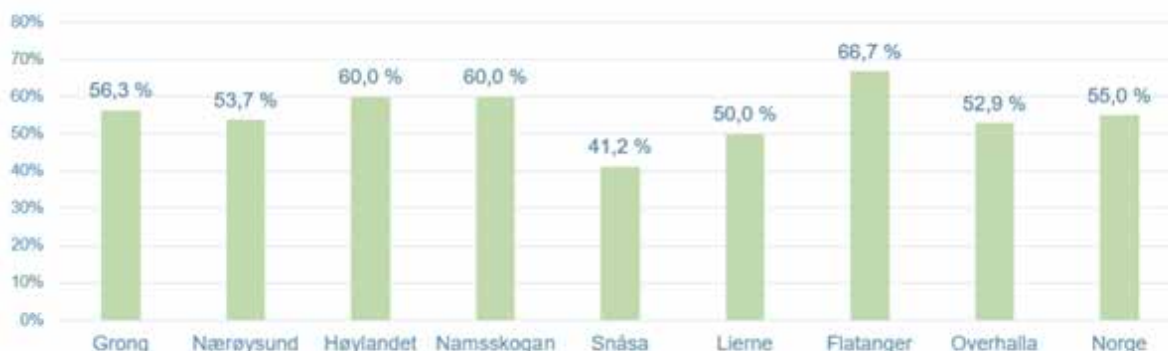
Grong kommune er en kommune som i lang tid har satset relativt tungt på utvikling av boliger, dette har resultert i at det er en relativt stor andel kommunalt disponerte boliger i kommunen.

Kommunen har også aktivt bidratt til at det er etablert flere private borettslag gjennom strategiske kjøp av leiligheter i disse. Ved utgangen av 2021 er det fem borettslag i kommunen.

Statistikk fra SSB viser at 77% av kommunens befolkning bor i egen eid bolig, 3% bor i borettslag og 20 % leier. Av de som eier selv bor 21,2% på landbrukseiendom.

Statistikken viser at Grong kommune har en noe høyere andel lavinntektsfamilier (16,5 %) enn snittet i landet (11,4%). Når det gjelder andelen husholdninger med barn 0-17 år med vedvarende lavinntekt (familier med lav inntekt) er Grong (56,3%) så vidt over snittet i Norge (55,0 %).

Andel husholdninger med barn 0-17 år med vedvarende lavinntekt som leier bolig (2020)

Antall barnefamilier 0-17 år i Grong, nabokommuner og på landsbasis med vedvarende lav inntekt som leier bolig: Kilde Husbanken, Boligsosial monitor

2.1 Utleieboliger

Kommunen har behov for utleieboliger til ulike brukergrupper (vanskeligstilte, flyktninger, eldre, de med nedsatt funksjonsevne, studenter og tilflyttere). Dette behovet vil ikke være statisk, men vil forandre seg i forhold til flere faktorer som blant annet ankomst av flyktninger, økende antall eldre, finansielle forutsetninger for private, tilgang på arbeidsplasser etc. Disse brukergruppene vil ha ulike behov og tilbudet bør i størst mulig grad tilpasses de ulike gruppene.

Grong kommune forvalter en boligportefølje på totalt 161 boenheter og 16 hybler. Grong kommune forvalter totalt 68 boliger (inkl hybler) for andre (Grong boligstiftelse og Grong boligbygg) slik at den kommunalt eide porteføljen er på totalt 109 boenheter pr 31.12.2021.

En stor boligportefølje gir kommunen den fordel at det kan tilbys en variert boligportefølje til kommunens innbyggere. Det at kommunen har en stor boligportefølje forplikter også til at det aktivt jobbes med boligområdet, blant annet er det viktig at det jobbes aktivt med å få leietakere videre til egne eide boliger, slik at det blir en konstant bevegelse i den kommunale boligporteføljen. Det er også særdeles viktig at det gjennomføres jevnlig vedlikehold slik at attraktiviteten opprettholdes i porteføljen, og ikke forringer boligverdiene.

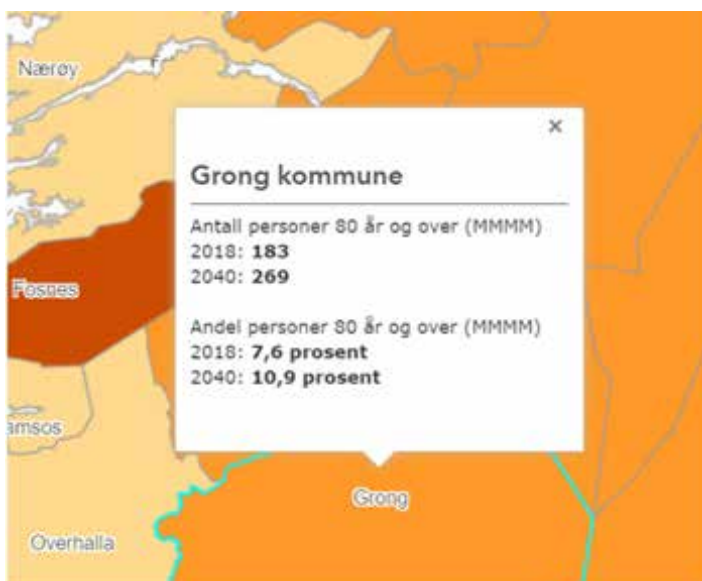
Kommunal utleiebolig: Sakrimoen 14, Harran

Det private utleiemarkedet er varierende, men i all hovedsak så retter de private utleierne seg mot studenter/skoleelever, og server denne delen av markedet tilstrekkelig. Det ordinære private utleiemarkedet er derimot relativt begrenset med få enheter for utleie.

Med hensyn til befolkningsutvikling gjennom tilflytting, samt rekruttering innenfor både offentlig og privat sektor er et godt tilpasset boligtilbud en viktig faktor.

2.2. Boliger for eldre

Frem til 2040 viser prognosene at Grong kommune frem mot 2040 vil ha en økning i antall personer på over 80 år på 10,9 prosent. Grong kommunes portefølje til eldre er 60 enheter omsorgsboliger/eldreboliger. Utfordringen for mange distriktskommuner er at de private utbyggingsinitiativ er få, og som nevnt ovenfor er det private utleiemarkedet så godt som fraværende. For å unngå å bli tvunget til å utvide den kommunale eldreboligporteføljen ytterligere frem mot 2040 er det derfor viktig at kommunen legger til rette for at det skal være lettere for private utbyggere å utvikle attraktive utbyggingsprosjekt rettet mot blant annet eldre. Om det er gode sentrumsnære leiligheter gjennom private borettslag/sameier vil det i stor grad kunne avlaste behovet for kommunale eldreboliger/omsorgsboliger. Boligutvikling for eldre må også ses i sammenheng med blant annet stedsutvikling i sentrumsområdet.

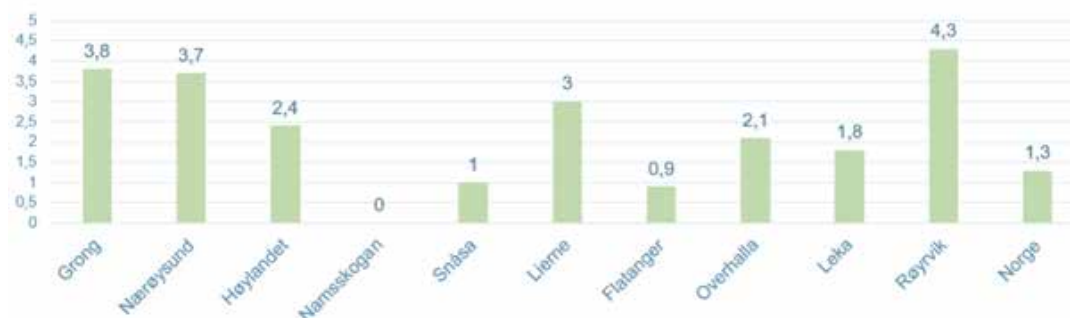

Befolkningsprognose mot 2040 over 80 år, Grong kommune: Kilde Husbanken

2.3 Husbankens virkemidler

Grong ligger over snittet når det gjelder bruk av startlån pr 1000 innbygger med 3,8 utlån. Snittet i Norge ligger på 1,3. Aktiv bruk av startlån er et viktig virkemiddel for å få flere fra leid til egen bolig. Som vi så bor 20% av befolkningen i leid bolig, samtidig så vi at Grong kommune har en relativt stor andel lavinntektsfamilier. For at man skal få flere av disse over i eid bolig vil en aktiv bruk av startlånet være viktig.

Startlån per 1000 innbygger (2020)

Tildeling av startlån pr 1000 innbygger i 2020: Kilde Husbanken

Grong kommune bruker startlånet aktivt, men det kan fortsatt å være et stort potensial i startlånsordningen for kommunen. Det har i mange år vært mange saker med delfinansiering sammen med banker, men i årene fremover må man nok regne med at utlånene fra kommunen øker med bakgrunn i at det nå legges opp til flere fullfinansieringer og mindre samfinansieringen med banker på grunn av at bankene har fått skjerpede krav til samfinansiering.

Grong kommune bruker i liten grad tilskudd til tilpasning og tilskudd til etablering, så det anses å ligge et stort potensial i disse ordningene for kommunen.

2.4 Tomtetilgang i kommunen

I Grong kommune har man etablerte boligfelt med ledige tomter i alle grendesentre (Bergsmo, Harran, Medjå) utfordringen er imidlertid lav byggeaktivitet i alle felt. Noe av grunnen kan forklares med lav andrehåndsverdi og høye bygge kostnader, med andre ord en relativt stor risiko å oppføre egen bolig i kommunen. I tillegg vil det i enkelte områder være muligheter for spredt boligbygging.

2.5 Utbygging i kommunen

I Grong kommune er det en sammensetning av eneboliger, gårdsbruk og leiligheter med den store tyngden på enebolig. Det er imidlertid en kjensgjerning at det er lav utbyggingstakt og det bygges årlig vesentlig flere hytter på Bjørgan enn det gjør eneboliger i kommunen. Sammenholdt med en god stedsutvikling synes det viktig framover at kommunen aktivt går inn i leilighetsprosjekt med kjøp av leiligheter for å bidra til at prosjekter igangsettes.

Stedsutvikling

3 Stedsutvikling

Stedsutvikling handler om tilrettelegging og fysisk utforming av lokalsamfunnet. I dette arbeidet er kvalitet, nærhet og tilgjengelighet viktig. Planarbeidet er særdeles viktig i stedsutviklingssammenheng da den vanskelige jobben er å se helheten, og behovene til alle kommunens innbyggere, samt hvordan dette samspillet påvirker blant annet næring, idrett og kultur. For god stedsutvikling er kommunen nødt til å involvere næringsliv, frivillige organisasjoner og innbyggere for å få til gode prosesser, og sørge for at alle blir hørt.

3.1 Møteplasser

Det å skape et attraktivt og aktivt sentrum gjennom tilrettelagte møteplasser for både unge og voksne i alle aldre, uavhengig av fysiske forutsetninger, er viktig da det fremmer bolyst, folkehelse, samhörighet og i mange tilfeller fysisk aktivitet. Potensialet for å skape gode møteplasser i kommunen er stort fordi det er mange etablerte områder som legger grunnlaget for utvikling av gode møteplasser. Grong sport og fritidspark (idrett), Kuben kulturhus (kultur) Tømmeråsfossen badebass (friluftsliv) Bjørgan (idrett og friluftsliv) for å nevne noen.

Tømmeråsfossen, Grong

Ved å ha stort fokus på universell utforming i stedsutviklinga vil dette også bidra til å utvikle et velfungerende lokalsamfunn for alle, der alle innbyggere sikres en likeverdig mulighet for aktiv deltakelse på alle samfunnsområder.

3.2 Næringsutvikling gjennom stedsutvikling

For å tiltrekke seg og holde på folk og få tilgang til kompetent arbeidskraft er stedsqualiteter og levende sentrum viktig. Sentrum som inneholder et variert tilbud av møteplasser, handel, tjenester og kulturaktiviteter bidrar til småbyers og tettsteders attraktivitet og konkurransekraft.

Det kan derfor være god næringsutvikling å satse på stedsutvikling, da god stedsutvikling fører til økt aktivitet i de områder der man finner handel i sentrumsområdet. Om man får økt handel vil det igjen føre til behov for flere arbeidsplasser og større attraktivitet for flere næringsaktører til å etablere seg.

Grong kommune bør derfor aktivt jobbe med stedsutvikling i alle våre grendesentre, men med en tung satsning rundt kommunesenteret som primærleverandør av sentrumsfunksjoner innenfor både handel, kommunale tjenestefunksjoner, idrett og kultur.

3.3 Boligutvikling gjennom stedsutvikling

Det å skape attraktive sentrum vil også føre til at attraktiviteten til å etablere seg med boliger i sentrumsområder øker. Grong kommune har et behov for at det utvikles flere boliger i sentrumsområdene spesielt til eldre, for å møte den kommende eldrebølgen. Ved å bruke ressurser på stedsutvikling øker man sannsynligheten for at det kan utvikles boligtilbud som en følge av økt attraktivitet. Dette kan også påvirke attraktiviteten for barnefamilier til å etablere seg med bolig blant annet i noen av kommunens etablerte boligfelt.

Borettslaget Sandøla Panorama, Grong sentrum

3.4 Stedsutvikling krever samhandling

Når kommunen utvikler ulike planer må det legges opp til en offensiv, felles håndtering av utfordringene. Dersom alle kommunens sektorer ser seg selv som stedsutviklere kan selv mindre kommuner som Grong få stor slagkraft. Skal planene kunne gjennomføres bør de være utviklet i et tillitsfullt samarbeid mellom politikere, administrasjon, næringsliv og befolkning.

4. Stedsutvikling i praksis i Grong kommune.

Grong kommune har de siste 10 årene gjennomført eller bidratt til en rekke viktige tiltak som anses å ha stor betydning for stedsutvikling. Det nevnes her noen eksempler på slike tiltak:

- Etablering av nytt butikkssenter med Rema 1000 og Europris samlokalisert på deler av tidligere fotballbane/friidrettsanlegg.
- Videre utvikling av sports- og fritidsparken med bygging av nytt friidrettsanlegg (Friplassen), bygging av skaterampeanlegg og i løpet av 2022 rehabilitering av kunstgressbanen.
- Bygging av nytt kultursenter med etablering av Kulturhuset Kuben samlokalisert med nytt skolebygg. Omfatter nytt bibliotek, kino, kultursal, kubens kaffe, liten idrettshall, musikk- og kulturskole og nybygd basseng. Samtidig har skolen fått nye lokalteter opp mot kulturhuset med blant annet nye klasserom, sløyd, forming, tekstil og kantine/vrimlearealer.
- Det er etablert nye boligfelt både på Bergsmo og Media som skal stimulere til framtidig etablering og bosetting.
- Kommunen har vært aktiv for å tilrettelegge for myke trafikanter. Det er gang/sykkelveg fra Ekker barnehage gjennom hele sentrum på Mediå og fram til Grong gård. Nytt fortau fra Grong hotell og inn til nye Mediåmarka boligfelt.
- Etablering av 3 nye renseanlegg hvor både anlegget på Mediå og anlegget i Harran er flyttet ut av sentrum for å bidra til bedre bomiljø.
- Grong bygdamuseum utviklet videre med Alfred Urstads båtbyggeri og blitt en tilvekst i sentrum på Bergsmo. Bygget gang og sykkelveg fra dyreklinikken til sentrum på Bergsmo
- Grong kommune har bidratt til realisering av Sandøla panorama, leilighetsbygg beliggende i sentrum på Mediå, ved kjøp av leiligheter.
- Bjørganområdet har de siste årene hatt en god utvikling med økning i hyttebygging og etablering av skianlegg for langrenn og skiskyting. Grong kommune har bidratt i stor grad med planlegging, utbygging og byggesaksbehandling og bidratt i samfinansiering av anlegg.
- Utviklet Grong næringspark med sikte på tilrettelegging for framtidig ny næring og bidratt til etablering av nytt bærekraftig gjenbrukstorg med høy grad av sortering og materialgjenvinning.

Dette er eksempler på tiltak utført i de siste årene. Framover vil det være mange aktuelle tiltak og nevner her noen eksempler.

Ett av de viktigste tiltakene blir å prioritere oppgradering av sentrumsområdet på Mediå.

Videre vil kommunen bli sterkt påvirket av planoppgaver knyttet til framtidig E6 utbygging fra Mediåbrua og forbi Harran sentrum. Dette vil være en av de største byggetiltakene som vil ha stor betydning og kan gi store ringvirkninger for framtidens lokalsamfunn.

Et annet mulighetsområde er hvordan kommunen klarer å utnytte potensialet i å nyttiggjøre seg Namsosbanen som en strekning som kan utvikles til fritid og rekreasjon.

Videre tilrettelegging for utvikling i området Bjørgan – Heia vil være særdeles viktig og vil gi økonomiske ringvirkninger for Grong kommune.

Med andre ord er mulighetsrommet innenfor begrepet stedsutvikling veldig omfattende.

Arealstrategi

Bakgrunn

I «Nasjonale forventninger» fra 2019 kom det inn et tydelig signal til kommunene om at det er ønskelig at kommuneplanens samfunnsdel inneholder en arealstrategi. Arealstrategien er ikke lovfestet. Poenget med en arealstrategi er å legge føringer for ønsket arealutvikling, og disse føringene skal legges til grunn ved fremtidig rullering av kommuneplanens arealdel. Studier har vist at arealstrategier er et nyttig verktøy for større kommuner med utbyggingspress, men også mindre kommuner som sliter med fraflytting og uheldig demografisk utvikling.

Arealstrategien skal altså være bindeleddet mellom samfunnsdelen og arealdelen i kommunen. I Grong kommune har vi valgt å rette fokus mot følgende områder i arealstrategien:

- Styrke sentrumsområdene/grendasentrene som attraktive boområder.
- Boliger
- Fritidsbebyggelse
- Næringsområder
- Samferdsel
- Landbruk og reindrift

Styrke sentrumsområdene/grendasentrene:

I samhandling mellom innbyggerne og kommunen skal man forsterke de kvaliteter det enkelte området har. Det skal satses på et trygt og aktivt nærmiljø med gode møteplasser og gang-/sykkelveier og nærturområder. Denne satsingen tas videre opp i fokusområdene som går på boliger, næringsområder og fritidsbebyggelse.

Grong kommune ønsker å satse på stedsutvikling ved å tilrettelegge/oppruste sentrumsområder innenfor dagens arealbruk.

Boliger:

I Grong kommune ønsker vi etablering av nye boliger. Primært bør dette skje gjennom fortetting i eksisterende sentrumsområder/grendasentre, men det skal også være mulig å

bygge boliger i mer «landlige» omgivelser om forholdene ligger til rette for det. Per i dag har vi følgende tilgjengelige tomter:

Mediå/Tømmerås/Ekker/Sørsia:

I dette området har vi i dag totalt 42 ubebygde regulerte eneboligtomter fordelt på:

- Mediåmarka	24 stk.
- Nausthaugen	4 stk.
- Mølharmoen	5 stk.
- Seem	8 stk.
- Rønningentunet II	1 stk.

Videre ligger det inne 5 regulerte utbyggingsområder for konsentrert boligbebyggelse, dvs. leilighetsbygg, totalt 15,9 daa. Dette er:

- Mediåmarka	4,13 daa.
- Trøahaugen vest	5,05 daa.
- Sanddøla panorama	2,60 daa.
- Rønningentunet	1,50 daa.
- Rønningentunet II	2,57 daa.

I kommunedelplan for Grong sentrum ligger det også inne 76,2 daa uregulerte fremtidige boligområder fordelt på:

- Åveien	4,7 daa.
- Rønningen/Sagveien	6,5 daa.
- Ekker	65,0 daa.

I tillegg ligger det på Rosten 3 boliger tomter uten plankrav, samt et større område som LNFR – spredt bebyggelse hvor det tillates inntil 5 boliger. Før det kan bygges her må det imidlertid gjennomføres geotekniske undersøkelser.

Bergsmoen/Vårryggen:

Innenfor reguleringsplan for Bergsmohaugen ligger det:

- 13 ubebygde eneboligtomter
- 2,3 daa. Avsatt til konsentrert boligbebyggelse

Av uregulerte fremtidig boligområder har 95 daa. fordelt på :

- Sklinnteigen	29 daa.
- Vårryggen	66 daa.

Formofoss:

På Formofoss har vi ingen regulerte boligtomter, men det ligger inne ca. 50 daa. uregulerte boligområder:

- Formofoss nord 40 daa. – under regulering
- Formofoss sør 10 daa.

Gartland/Rossettnes:

I dette området har vi to regulerte boligområder fordelt på:

- Gartland 4 stk. ubebygde tomter
- Rossettnes 5 stk. ubebygde tomter

I tillegg ligger det inne et område for LNFR – spredt bebyggelse med mulighet for inntil 5 eneboliger. Også her må det gjennomføres geotekniske undersøkelser før området evt. kan bebygges.

Harran:

I Harran har vi 2 regulerte boligområder med 18 boligtomter fordelt på:

- Boligfelt Fiskum III 10 stk. ubebygde tomter
- Sakrimoen 8 stk. ubebygde tomter

Av uregulerte boligområder ligger det inne totalt 22,5 daa. i Harran fordelt på:

- Fjellveien 10,5 daa
- Gamle Moa camping 12,0 daa

I Harran ligger det inne et større område for LNFR – spredt bebyggelse med mulighet for inntil 5 boliger. Også her må det gjennomføres geotekniske undersøkelser før området evt. kan bebygges.

Konklusjon boligebyggelse:

Som det fremkommer av ovenstående oversikt har man fortsatt en del tilgjengelige tomter og boligareal i tilknytning til grendasentrene. Ferdig regulert har man 82 ledige eneboligtomter og 78,5 daa avsatt til konsentrert boligbebyggelse. I tillegg ligger det inne totalt 244 daa uregulerte fremtidige boligområder. Ser man fremover vil man med disse tilgjengelige arealene mest sannsynlig dekke boligbehovet de neste 10 – 20 årene.

Ytterligere nye arealer til boligformål bør derfor ikke ha førsteprioritet ved neste rullering av arealdelen. Det bør imidlertid legges vekt på at ny boligbygging skal skje i nærheten av de etablerte grendasentrene som fortetting, for å bygge ytterligere opp om eksisterende infrastruktur, næringsliv og kommunale tjenester.

Fritidsbebyggelse:

Ved utarbeidelse og vedtak av gjeldende kommuneplans arealdel tok Grong kommune et bevisst valg i forhold til fritidsbebyggelse. Bjørgan ble satt i fokus, og det ble ikke lagt inn

nye fremtidige områder for fritidsbebyggelse andre steder i kommunen. Grong kommune har imidlertid et annet område hvor det er regulert til fritidsbebyggelse, og det er ved Møkkelvatnet. Her ligger det fortsatt 8 ledige hyttetomter.

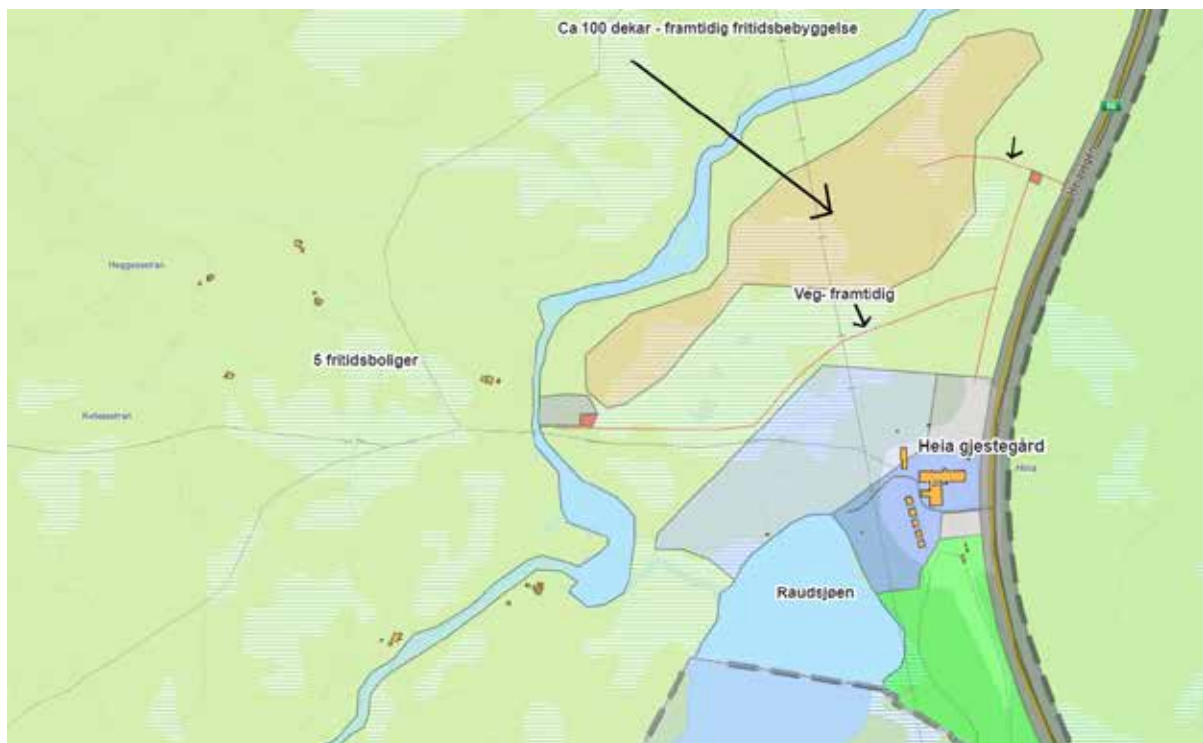
Satsingen på Bjørgan er en politikk vi ønsker å videreføre for å bygge opp om og styrke det etablerte hytteområdet og ikke minst skisenteret. Ved å konsentrere fritidsbebyggelsen i dette området unngår vi også å punktere «jomfruelig mark» i andre deler av kommunen, noe som er viktig sett fra et miljøperspektiv, og er spesielt viktig sett opp mot reindriftsnæringas interesser.

Det er per. februar 2022 bygd 238 fritidsboliger/hytter og 42 leiligheter – totalt 280 bruksenheter på Bjørgan. Disse er fordelt på:

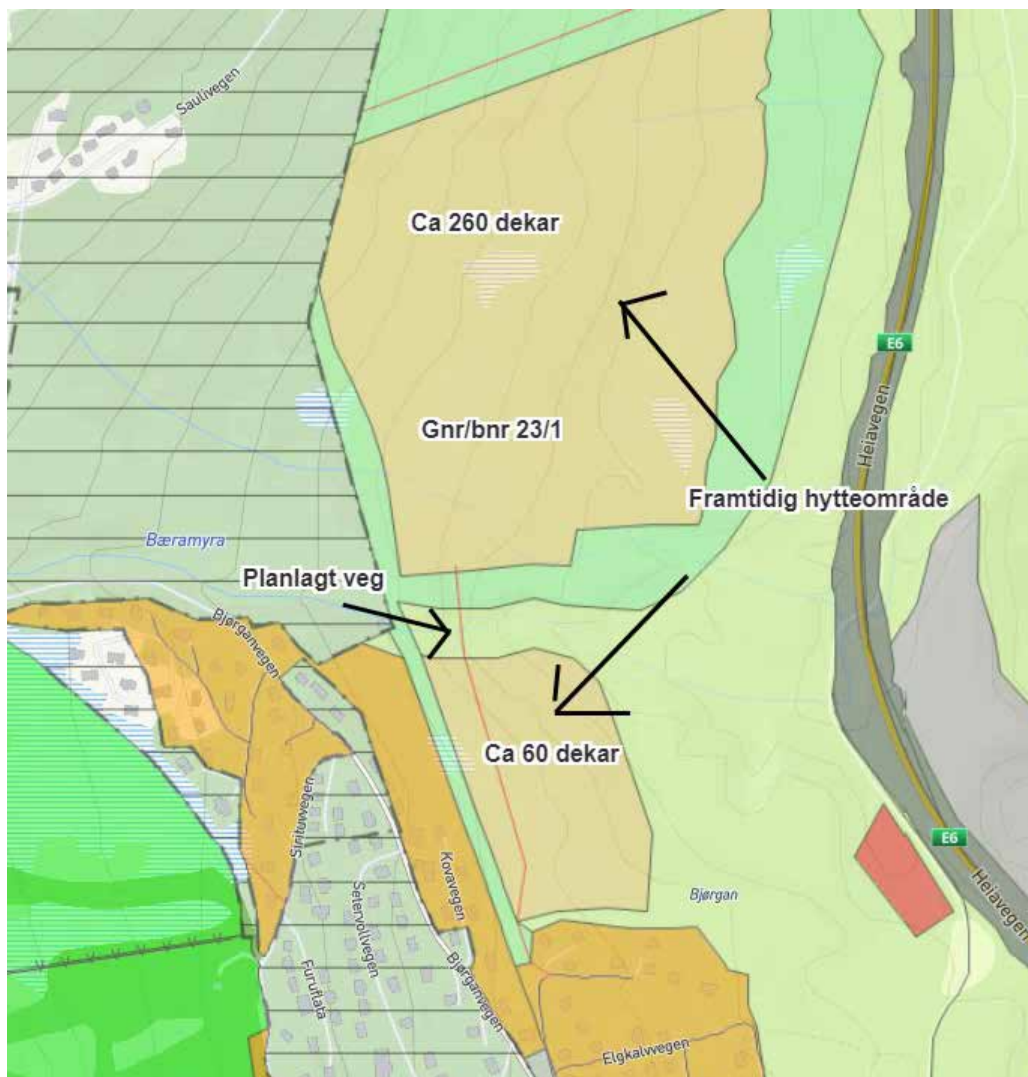
Område	Antall fritidsboliger/bruksenheter pr. februar 2022 (leiligheter ikke iberegnet)
Heia	5
Mellom E6 og Sanddøla	0
Bjørgan – Biskoplia, ski- og skiskytterstadion og felt D og E	32
Sentrumsområde Bjørgan - Caravanplass, Geitfjellporten/Grong panorama, Varmstu og omegn	6
Bjørgan – Felt C – Elgkalvvegen og Slalomsvingen	21
Bjørgan – Felt B, G2 og Paradistrekket	66
Homonessetra og felt H6	43
Björgålia	27 (gitt ramme- eller igangsettingstillatelse)
Björgåa	38
Sum	238

Område	Antall leiligheter
Bjørgan – Biskoplia, ski- og skiskytterstadion og felt D og E	Leilighetsbygg m/ 5 leiligheter
Bjørgan – Caravanplass, Geitfjellporten mm	33 leiligheter i Geitfjellporten og 4 utleieleiligheter i Varmstu
Sum	42

Det ligger i kommunedelplanen inne 3 fremtidige utviklingsområder dette er 2 på Bjørgan og et på Heia. Se nedenstående kartutsnitt:

Kartutsnittet viser området på Heia hvor det er satt av ca. 100 daa til fremtidig fritidsbebyggelse. Dette vil gi rom for ca. 80 fritidsboliger om de kommer som enkelthytter.

Kartutsnittet viser de to delfeltene på Bjørgan som samlet utgjør ca. 320 daa. Her vil det være mulighet for ca. 200 nye hytter.

Konklusjon fritidsbebyggelse:

Som man ser av tallene over er det fortsatt rom for videre utvikling innenfor kommunedelplan Bjørgan – Heia. Grong kommune ønsker for fremtiden å se på muligheten for ytterligere fortetting innenfor planområdet, da spesielt med fokus på områder på Bjørgan tett opptil eksisterende infrastruktur. Dette må tas gjennom en revisjon av kommunedelplanen.

Næringsområder:

I gjeldende kommuneplan er det avsatt rene næringsområder. Dette er:

- Grong næringspark på Vårryggen (Ledig areal 32 da)
- Harran industriområde ved jernbanestasjonen (Ledig areal 9 da)
- Langnes industriområde (Ledig areal 100 da.)

I tillegg til disse har vi to områder som inngår i reguleringsplaner. Dette er:

- Sundspeten vest for Rema 1000 (Ledig areal 16 da)

- Harran bolig og forretningsområde ved Aastrand scooter og ATV (Ledig 6 da)
Grong kommune har de siste årene satset på utvikling av Grong næringspark. Området er utvidet, og nyetableringer har funnet sted. Vi har i dag flere byggeklare tomter å tilby. Også i Harran og på Sundspeten har vi byggeklare tomter å tilby innenfor de regulerte områdene.

Når det gjelder Harran og Langnes industriområder har Grong kommune de siste årene hatt flere henvendelser uten at noe er blitt realisert. Det knytter seg usikkerhet til grunnforholdene. Ved kommende rullering av kommuneplanens arealdel vil man derfor måtte ta stilling til om vi skal beholde disse to områdene eller se oss om etter nye. Om det er et ønske å beholde områdene bør det i forbindelse med økonomiplan innarbeides dekning til gjennomføring av geotekniske undersøkelser slik at grunnforholdene blir tilstrekkelig kartlagt.

Det har i den senere tid dukket opp spørsmål om å legge til rette for etablering av kraftkrevende næring/industri som datasenter, batterifabriker o.l. Slike prosjekt stiller meget strenge krav til beliggenhet i forhold til leveranse av strøm, kjølevann m.m, og den enkelte aktør kan ha forskjellige krav til arealet som kreves. Det blir derfor vanskelig å legge til rette for denne type industri på et generelt grunnlag. I Grong kommune vil vi i stedet forsøke å finne en egnet tomt dersom det kommer en konkret henvendelse.

Konklusjon næring:

Grong kommune har fortsatt attraktive byggeklare tomter å tilby næringsaktører som ønsker å etablere seg i kommunen. For områdene på Langnes og Harran stasjon er det imidlertid knyttet stor usikkerhet til grunnforholdene, og dette må avklares med grunnundersøkelser.

Samferdselsanlegg:

Gang-/sykkelveger ble i gjeldende arealdel vedtatt som et prioritert satsingsområde. Strekningene på fylkesveg man ønsket å satse på var i prioritert rekkefølge:

1. Bergsmo sentrum – Grong sentrum (Grong gård), ca. 3,5 km
2. Grong sentrum - Sørheim

På kommunal veg har trafikksikkerhetsplan prioritert strekningen Fv. 391 – Tømmeråshøla.

Ingen av disse strekningene har blitt opparbeidet etter vedtak av planen i 2015. Grong kommune ønsker derfor at det på ny settes fokus på en realisering av disse strekningene gjennom arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel.

I de nærmeste årene blir en prioritert oppgave på vegsektoren delvis omlegging og nybygging av E6 fra Grong sentrum – Nordlandsgrense. Kommunedelplan for strekningen fra Grong sentrum til nord for Harran og videre detaljplanlegging vil være ett av de viktigste samferdselstiltakene den neste 10 års perioden.

Landbruk og reindrift:

Landbruket og reindrifta er definert som viktige næringer i Grong kommune. Ved arealplanlegging er det en målsetting om at disse næringsområder hensyntas i stor grad.

Rikspolitiske retningslinjer for vern av dyrkamark og begrensninger for nedbygging av myrområder forsøkes ivare tatt så langt som mulig. Reindriftas flytt-leier og oppsamlingsområder skal ivaretas i størst mulig grad.

Det vektlegges god planlegging og medvirkning fra næringa og en avveining av samfunnsinteresser fra sak til sak.

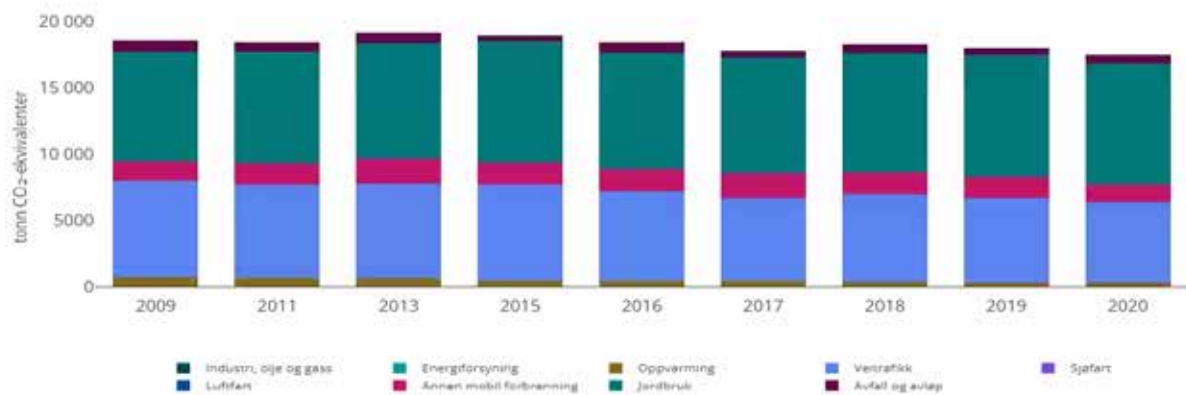
Klima

Det er under utarbeidelse en egen klima- og energiplan for Grong kommune som forventes å være ferdig i løpet av første halvår 2021.

Klimatilpasning handler om å gjøre natur og samfunn bedre rustet til å møte de pågående klimaendringene ved å begrense risiko, sårbarhet og ulemper, og å dra nytte av eventuelle fordeler som følge av endringer i klimaet.

For Grong kommune kan vi finne forventet klimautvikling i «Klimaprofil for Nord – Trøndelag», hvor det står: *Klimaendringene vil for Nord-Trøndelag særlig føre til behov for tilpasning til kraftig nedbør og økte problemer med overvann; endringer i flomforhold og flomstørrelser; jordskred og flomskred, samt havnivåstigning og stormflo.*

Co2 utslipp i Grong kommune:

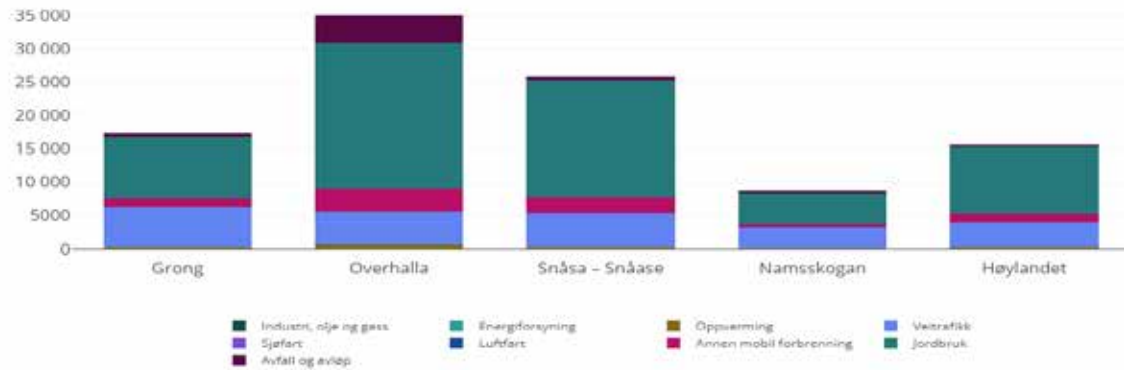

For Grong kommune sin del er utslipp fra jordbruk og veitrafikk de sektorene som utgjør hovedtyngden av utslippene. Utslippene i Grong har blitt redusert noe siden 2013.

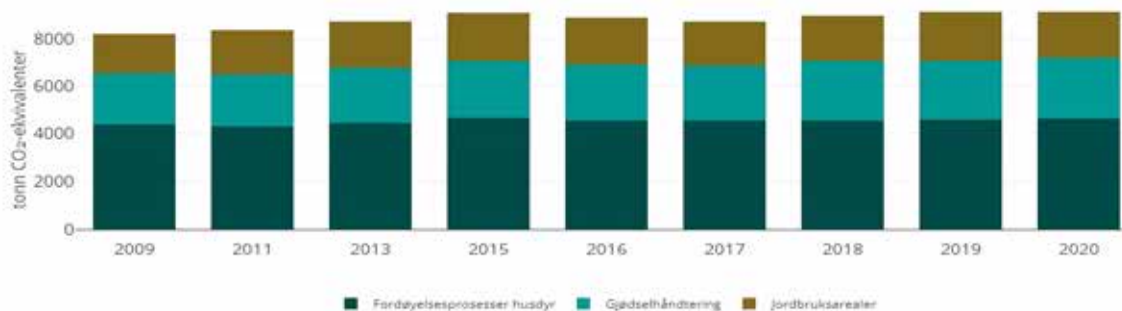
Sammenlignet med noen av våre nabokommuner er utslippene slik:

Grong, Overhalla, Snåsa – Snåase, Namsskogan og Høylandet

Graf Tabell

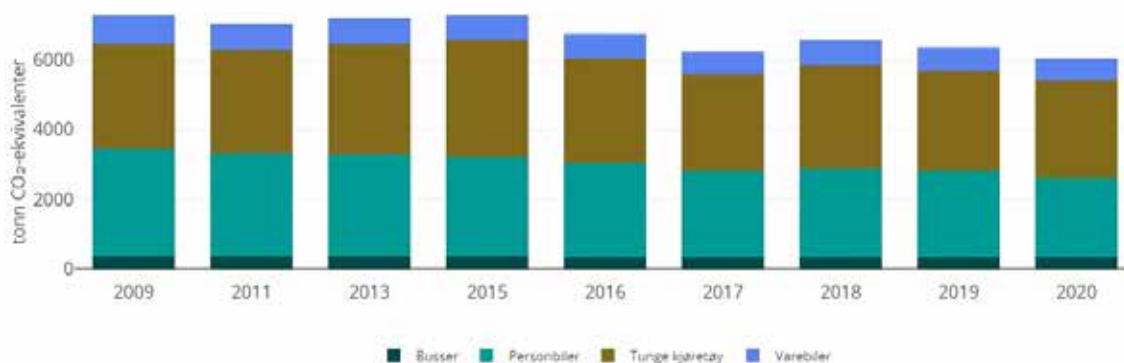

Kilde: Miljødirektoratet

Kilde: Miljødirektoratet

Tabellen ovenfor viser at den største kilde til utslipp fra jordbruket i Grong er fra fordøvelsesprosesser hos husdyr, deretter fra gjødselfhåndtering, og den siste fra jordbruksarealer. Dette utslippet er svakt økende. Utslipp fra fordøvelsesprosessen hos husdyr er metan. Metangass halveres i løpet av tolv år. På grunn av dette, bidrar kilder med konstante metanutslipp over lang tid i liten grad til økt klimaeffekt.

Kilde: Miljødirektoratet

Utslipp fra trafikk er fallende. Selv om E6 går gjennom Grong, så mener Miljødirektoratet at hele 65% av utslippene gjelder kjøring av innbyggerne i Grong. Det er store avstander i regionen, og det

tar tid før det er tilstrekkelig infrastruktur i forhold til lademuligheter. Dette medfører at elbiler utgjør en forholdsvis liten andel av bilene i kommunen. I 2020 var kun 1,7% av bilparken rene elbiler, mens andelen var 5,4% når en også tar med hybridbiler, både ladbare og ikke ladbare.

Samfunnssikkerhet

Kommunen har et grunnleggende ansvar for å ivareta befolkningens sikkerhet og trygghet innenfor sitt geografiske område. I dette inngår å sikre samfunnstjenester (kritiske samfunnsfunksjoner) som befolkningen er avhengig av.

Kommunens ansvar følger av lover og forskrifter, og skal baseres på de fire grunnleggende prinsippene for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap i Norge:

- **Ansvarsprinsippet** innebærer at den virksomheten som har det daglige ansvaret for et område, sektor eller tjeneste, også har ansvar for forebyggende tiltak, beredskapsforberedelser og deltakelse i krisehåndtering.
- **Likhetsprinsippet** tilsier at det skal være størst mulig grad av likhet i organisering og oppgavefordeling i krise som i normalsituasjon.
- **Nærhetsprinsippet** innebærer at kriser skal håndteres på lavest mulig nivå.
- **Samvirkeprinsippet** er uttrykk for samhandling mellom ulike beredskapsaktører som en viktig forutsetning for samfunnets samlede evne til å håndtere et bredt spekter av uønskede hendelser på en optimal måte.

Fokus på sikkerhet, beredskap, infrastruktur, miljø, klima/klimaendringer og transport i samfunnsutviklinga er viktig for en trygg og god hverdag og bærekraftig utvikling. Dette er aktuelt både for kommunens egen virksomhet, for næringsliv og næringsutvikling og for Grong som en god og trygg bokommune. Helhetlig planlegging fra samfunnsdelen skal følges opp i arealdelen der nye eller justerte mål har innflytelse på arealbruken.

Samfunnssikkerhet og beredskap er en lovpålagt oppgave for alle kommuner. Grong kommune, har en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse fra 2015 (skal revideres i 2022), og en overordnet plan for kommunal krisehåndtering (kontinuerlig revidering). Vårt arbeid på området øves jevnlig og sist øvelse ble gjennomført i 2021. Øvelsen var brann på Grong helse- og omsorgstun, hvor både kriseledelsen og kriseteamet (evakuering- og pårørendesenter) deltok på øvelsen. I tillegg gjennomføres jevnlig tilsyn fra Statsforvalter. Sist tilsyn ble gjennomført i 2021 (Tilsyn med kommunal beredskapsplikt og helsemessig- og sosial beredskap). Selv med beredskap og forebyggende arbeid som ett av kommunens viktige områder, er det svært viktig å være forberedt på uønskede hendelser. Derfor må forebygging og beredskapsarbeid gjenspeiles i all planlegging og planverk fremover.

ROS-analysene gir et oversiktsbilde over risiko og sårbarhet i kommunen og er dokumentert i krisestøtteverktøyet DSB-CIM og vedtatt i k.sak 29/2015. I alt ble 47 uønskede hendelser analysert. 10 av hendelsene ble prioritert fordi de opptre enten med stor grad av sannsynlighet, og/eller har særlig alvorlige konsekvenser. Disse 10 framstår i risikomatriksen som rød risikogruppe:

- o Forurenset drikkevann av ulike årsaker
- o Matbåren smitte
- o Vegtrafikkulykker med mange skadde
- o Vegtrafikkulykker – transport av farlig gods

- o Jernbaneulykker – personskader og ulykker med farlig gods
- o Svært smittsomme dyresykdommer for eksempel munn og klauvsyke/svinepest
- o Brann i offentlige bygg

Analysen er primært et verktøy for kommunens politiske og administrative ledelse, og gir et grunnlag for oppfølging og prioriteringer på overordnet nivå. Helhetlig ROS skal ha sin oppfølgingsplan i henhold til forskrift om kommunal beredskapsplikt.

Helhetlig ROS skal revideres i 2022. Økte klimaendringer kan generere endringer i våre analyser og utfordrer oss fremover til å ta høyde for ett større spekter av variasjon og hyppigere ekstreme hendelser enn før. Kommunen som samfunnsutvikler må i større grad være forberedt på hendelser som «dette har vi aldri opplevd før». Mer ekstrem og intens nedbør og uvær med storm og ulike konsekvenser av slikt vær. Dersom hendelsene slår til i sentrale områder og områder med viktig infrastruktur, kan følgene bli både farlige og kostbare og vil sette viktige samfunnsfunksjoner ut av drift i lengre tid.

Grong ønsker å øke bevisstheten og kunnskapen om hvilke hendelser vi kan møte og hvilke tiltak vi må gjøre for å være godt rustet for framtida. Revidering av helhetlig ROS i 2022 vil være et godt bidrag i den sammenheng.